БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 178 (669)
9 СЕНТЯБРЬ ЯКШАНБА 1956 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Министрлар Совети, КПСС Марказий Комитети ва Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Советининг қарори. — Кам ҳақ олувчи ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш тўғрисида (1-бет).

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг III пленуми тўғрисида информацион билдириш (1-бет).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА (1-бет).

К. Е. Ворошилов ва А. И. Микоян Греция парламент делегациясини қабул қилдилар (4-бет).

Индонезия Президенти Сукарнонинг СССРда бўлиши (1-бет).

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми (2- ва 3-бетлар).

СССР Олий Совети делегациясининг Сурияда бўлиши (4-бет).

Спас Русинов. — Социализм йўлидан (4-бет).

Цейлон аҳолиси СССР билан Цейлон ўртасида олиб борилган музокараларнинг якунларини табрикламоқда (4-бет).

Ҳиндистон халқ палатасида (4-бет).

Британия тред-юнионларининг конгресси тамом бўлди (4-бет).

Чехословакия ҳукуматининг иш ҳафтасини қисқартиш тўғрисидаги қарори (4-бет).

Тошкентда (4-бет).

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг III пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

7-8 сентябрда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг навбатдаги III пленуми бўлиб ўтди.

Пленум:

а) Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. А. Муҳиддиновнинг «КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг 1956 йил 6 августда «Пахта етиштиришни кўпайтириш учун Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРдаги Мирзачўлнинг қўриқ ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисида» деб чиқарган қарорини бажаришда Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» ҳақидаги докладини;

б) Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ М. З. Мирзааҳмедовнинг «1956 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлашни ўтказиш тўғрисида»ги докладини тинглади ва муҳокама қилди.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Шонли совет танкчилари куни

Муваффақият билан коммунизм қураётган ижодкор совет халқи бугун шонли совет Танкчилари кунини нишонлайди. Бу йил совет халқи Танкчилар кунини партиямиз XX съезди қарорларини амалга оширишда, СССР халқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг олтинчи беш йиллик плани топшириқларини бажаришда катта муваффақиятлар қўлга киритилган бир шароитда нишонламоқда.

Совет Қуролли Кучларининг ажралмас қисми бўлган совет танкчилари ўзларининг сиёсий ва жанговарлик маҳоратларини тинмай ошириш билан коммунистик жамият барпо этаётган, тинч ижодий меҳнат қилаётган халқимизнинг халол меҳнати самараларини кўз қорачуғидек сақламоқдалар, Ватанимизнинг муқаддас чегараларини душманларнинг ҳар қандай тажовузларидан ҳимоя қилишга тайёр турмоқдалар.

Совет Қуролли кучлари дунёда энг илғор ва энг жанговар, ҳозирги замоннинг энг сўнгги техникаси билан қуролланган танк қисмларига, бронетанк ва механизациялашган қўшинларнинг янги турларига эга. Улар ўзларининг жанговарлик қобилияти, техникаси, уруш санъати билан дунёдаги ҳар қандай армиядан юқори турадилар.

Совет халқининг фашист босқинчиларга қарши олиб борган Улуғ Ватан уруши совет ижтимоий ва давлат тузумининг буюк кучини бутун дунё олдида яна бир марта намойиш қилиб кўрсатди. Улуғ Ватан урушида Совет Қуролли Кучлари ва унинг ажралмас қисми бўлган совет танкчилари Ватанимизни душманлардан ҳимоя қилишга қодир эканликларини кўрсатдилар. Улуғ Ватан урушининг ғалаба билан тугалланишида, фашист армияларини ва унинг бронетанк ва механизациялашган қўшилмаларини тор-мор келтиришда ҳал қилувчи ролни ўйнадилар. Совет танкчилари Қуролли Кучларимизнинг бошқа турлари билан ҳамкорликда гитлерчи босқинчилар армиясининг «енгилмаслиги» тўғрисидаги афсонани пучга чиқариб, уларни тор-мор келтирдилар, ўзларининг шон-шуҳратларини бутун дунёга ёйдилар. Совет танкчилари Сталинград остоналарида, Курск ёнида, Москва остоналарида, Севастополь, Одесса, Киев, Минск ва бошқа шаҳарлар учун бўлган жангларда ўзларининг буюк ватанпарварлик бурчларини шараф билан адо этдилар.

Совет танкчилари урушнинг оғир қийинчиликларини зўр чидам ва қаҳрамонлик билан енгдилар. Бизнинг бронетанк ва механизациялаштирилган қўшинларимиз социалистик Ватанимизнинг муқаддас тупроғидан душман қўшинларини бутунлай ҳайдаб чиқариб, душманнинг жуда кўп мустаҳкам истеҳкомларини эгалладилар, «ферденант», «тигр»ларни емириб ташладилар. Совет танкчилари қўшинларимизнинг Берлин учун қилган жангларида ўз юксак маҳоратларини яна бир бор намойиш қилиб кўрсатдилар. Бронетанк ва механизациялаштирилган қўшинларимизнинг мингларча жангчиларига Совет Иттифоқининг орден ва медаллари, улардан 1142 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилганлиги буни исбот этади.

Совет халқининг фашист босқинчиларга қарши олиб борган Улуғ Ватан урушида қозонган тарихий ғалабаси қаҳрамон халқимизнинг, Қуролли Кучларимизнинг, совет танкчиларининг ғалабасидир.

Немис-фашист босқинчиларга ва Япония милитаристларига қарши курашда совет халқи эришган оламшумул тарихий ғалабанинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидир. Коммунистик партия урушнинг оғир йилларида халқимизни фашизмга қарши курашга отлантирди, совет Қуролли Кучларини ёвуз душманни мажақлаб ташлашга илҳомлантирди.

Совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган тарихий ғалабаси, совет Қуролли Кучларининг Европа ва Осиёдаги бирқанча халқларни фашизм асоратидан халос қилганлиги бу мамлакат халқларига эксплуатация ва миллий зулм кишанларини абадий парчалаб ташлашга, социализмнинг ёруғ йўлига тушиб олишга ёрдам берди. Совет халқининг тарихий ғалабаси натижасида социализм ва демократия кучлари мустаҳкамланди, тинчлик, демократия ва социализмнинг халқаро лагери вужудга келди. Энди Корея ва Хитойдан тортиб то Чехословакия ва Венгриягача тинчлик, демократия ва социализмнинг қудратли лагери майдонга келди. Ҳозирги даврнинг энг асосий хусусиятларидан бири шундаки, бу даврда социализм бир мамлакат доирасидан чиқиб, жаҳон системасига айланди. Капитализм бу тарихий процессга халақит беришга ожизлик қилиб қолди. Бир-бирига қарама-қарши бўлган икки жаҳон иқтисодий системасининг — капиталистик система билан социалистик системанинг бир вақтда яшаши шубҳасиз факт бўлиб қолди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати икки системанинг тотув яшаши тўғрисидаги ленинча принципларга амал қилиб, дунёдаги барча давлатлар билан тинч савдо ва маданий муносабатлар олиб бориш сиёсатини амалга оширмоқда.

Тинч ижодий меҳнат билан шуғулланаётган Совет Иттифоқи халқлари мустаҳкам ва давомли тинчликдан чинакам манфаатдордирлар. Совет ҳукумати давлатлар ўртасида ўзаро ишонч ўрнатишга қаратилган бир қанча тадбирларни амалга оширди. Бундай сиёсат халқаро кескинликни бирмунча юмшатишга ёрдам берди.

Лекин империалистик мамлакатларнинг агрессив доиралари халқларнинг хоҳиш, иродаси ва манфаатлари билан ҳисоблашмасдан тинчлик иши учун хавфли бўлган «зўравонлик позициясидан туриб иш кўриш» сиёсатини давом эттирмоқдалар, зўр бериб қуролланишни кучайтирмоқдалар. Бу эса бизларга агрессив кучларнинг кирдикорларини ҳамиша хушёрлик билан кузатиб туриш ва Совет Ватанининг мудофаа қобилиятини тинмай мустаҳкамлаш вазифасини юклайди.

Совет Қуролли Кучларининг жангчилари, совет танкчилари ўз ҳарбий маҳоратларини такомиллаштиришда яна олға қадам қўйишлари, ҳозирги замон ҳарбий техникасини қунт билан эгаллашлари, жуда қаттиқ интизомга риоя қилишлари, хушёрликни ва жанговар тайёрликни ҳамма йўллар билан оширишлари керак. Совет танкчилари ўз маҳоратларини тинмай ошириш билан тинчлик ва халқаро хавфсизликни таъминлашда қудратли куч бўлиб келдилар ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қоладилар.

Ўз халқига, Ватанига, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига чексиз содиқ бўлган Совет Қуролли Кучларининг қудратли зарбдор кучи бўлган совет танкчилари ўз ҳарбий маҳоратларини янада ошириш билан коммунизм қураётган халқимизнинг ижодий меҳнатини шараф билан қўриқлайдилар.

СССР Министрлар Совети, КПСС Марказий Комитети ва Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Советининг

ҚАРОРИ

Кам ҳақ олувчи ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш тўғрисида

Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини янада яхшилаш мақсадида ССР Иттифоқи Министрлар Совети, КПСС Марказий Комитети ва Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети **қарор қиладилар:**

1. Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини умуман тартибга солиш юзасидан тадбирлар амалга оширилганига қадар, кам ҳақ олувчи ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи 1957 йил 1 январдан бошлаб оширилсин ва у қуйидагича белгилансин:

а) бевосита саноат корхоналарида, қурилишларда, транспорт ва алоқа корхоналарида ишловчи ишчи ва хизматчиларга ойига камида 300-350 сўм миқдорида;

б) қолган ишчи ва хизматчиларга, шунингдек саноат корхоналари қурилишлар ва транспорт ҳамда алоқа корхоналарининг младший ёрдамчи ходимларига ва соқчи ходимларига шаҳарларда ва ишчи посёлкаларида — ойига камида 300 сўм ва қишлоқ жойларда—камида 270 сўм миқдорида.

Иш ҳақининг бу оширилиши тариф ставкасини ёки вазифа маошини юқорида кўрсатилган миқдорлардан кам олиб турган ишчи ва хизматчиларга нисбатан жорий қилинади.

2. Белгилансинки, ишчи ва хизматчиларга иш нормаларини тўла ва ошириб бажарганликлари учун тўланадиган ҳақ, мукофотлар, иш вақтидан ташқари бажарилган иш учун, байрам кунлари ва тунги вақтларда бажарилган иш учун тўланадиган ҳақ, кўп йиллар давомида ишлаганлик учун бериладиган қўшимча ҳақ ва мукофотлар, шунингдек Узоқ Шимол районларида ва уларга тенглаштирилган жойларда, сувсиз ва баланд тоғли районларда ишлаганлик учун бериладиган қўшимча ҳақ ушбу Қарорнинг 1 моддасида кўрсатилган иш ҳақи миқдорларидан ташқари тўланади.

Бу тўловлар корхоналарда, ташкилотларда ва муассасаларда амалда бўлган тариф ставкалари ва вазифа маошлари асосида ҳисобланади.

3. СССР министрларига ва идора раҳбарларига ҳамда иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советларига СССР Министрлар Советининг меҳнат ва иш ҳақи масалалари билан шуғулланувчи Давлат комитети ва ВЦСПС билан келишиб туриб, айрим тармоқлар бўйича иш ҳақининг минимал миқдорини ушбу Қарорнинг 1 моддаси «а» бандида кўрсатилган миқдорларда бир ой муддат ичида белгилаш вазифаси топширилсин.

4. Белгилансинки, ишчи ёки хизматчилар тўла бир ой ишламаганлари тақдирда иш ҳақининг миқдори шу ой ичида ишланган вақтга қараб пропорционал равишда белгиланади.

5. Корхоналарда, қурилишларда, ташкилотларда ва муассасаларда шогирдларнинг меҳнатига амалдаги тартибга мувофиқ ҳақ тўлансин.

Касбни ўзгартириш муносабати билан ўқиб турган ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатига ушбу Қарорнинг 1 моддасига мувофиқ ҳақ тўлансин.

6. Ойига 370 сўмгача иш ҳақи ёки стипендия олувчи ишчилардан, хизматчилардан ва ўқувчилардан даромад солиғи ва СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва кам болалик гражданларидан олинадиган солиқнинг олинишини 1957 йил 1 январдан бошлаб бекор қилиш зарур деб топилсин.

Ишчи ва хизматчиларнинг солиқлар солинмайдиган иш ҳақи минимумининг миқдорини ошириш тўғрисидаги Фармон проекти СССР Олий Совети Президиумининг тасдиқига тақдим этилсин.

7. 1957 йилги халқ хўжалик планида ва давлат бюжетида кам ҳақ олувчи ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш тадбирларини амалга ошириш учун харажатлар 8 миллиард сўм миқдорида кўзда тутилсин. Бу эса ишчи ва хизматчиларнинг бутун шу группаси бўйича иш ҳақининг ўрта ҳисоб билан 33 процент ошишини таъминлайди.

СССР Министрлар Совети	КПСС Марказий Комитети	Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети

1956 йил 8 сентябрь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ишчи ва хизматчиларнинг солиқ солинмайдиган иш ҳақи минимуми миқдорини ошириш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Даромад солиғини ҳамда СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва кам болали гражданларидан олинадиган солиқни ойига 370 сўмгача иш ҳақи олувчи ишчи ва хизматчилардан олиш бекор қилинсин.

Ишчи ва хизматчиларнинг солиқлар солинмайдиган иш ҳақи минимуми ҳамда ўқувчилар стипендияси минимуми 260 сўм ўрнига 370 сўм миқдорида белгилансин.

2. Ушбу Фармоннинг 1-моддасига мувофиқ, СССР Олий Совети Президиумининг «Аҳолидан олинадиган даромад солиғи тўғрисида» 1943 йил 30 апрелда чиқарган Фармонига қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

Фармоннинг 2-моддасидаги «а» пункти қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«а) ойига 370 сўмдан кўпроқ бўлмаган миқдорда иш ҳақи олувчи ишчи ва хизматчилар»;

Фармоннинг 2-моддасидаги «з» пункти қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«з) ойига 370 сўмдан ортиқ бўлмаган миқдорда стипендия олувчи ўқувчилар, — шу стипендия бўйича»;

Фармоннинг 13-моддасидаги «а» пункти қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«а) ойига 370 сўмдан кўпроқ миқдорда стипендия олувчи ўқувчилар, ва аспирантлар — олинадиган стипендия бўйича».

3. Ушбу Фармон 1957 йилнинг 1 январидан кучга киритилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1956 йил, 8 сентябрь.

Индонезия Президенти Сукарнонинг СССРда бўлиши

Индонезия Республикасининг Президенти ва унинг ҳамроҳлари бугун эрталаб Бокудан Сухумига жўнаб кетдилар.

Ҳурматли меҳмонларни Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Мирза Ибрагимов, Озарбайжон ССР Министрлар Советининг Раиси С. Г. Рагимов, Озарбайжон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари М. А. Искендеров, СССР Олий Советининг ва Озарбайжон ССР Олий Советининг депутатлари, министрлар, журналистлар кузатиб қолдилар.

Дўстона индонезиялик меҳмонларни кузатмоқ учун аэродромга Боку меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари тўпланди.

Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Мирза Ибрагимов Индонезия давлатининг бошлиғига ва унинг ҳамроҳларига мурожаат қилиб, эркседвар индонез халқига бахт-саодат тилайди.

Сўнгра микрофон олдида Президент Сукарно сўзлади. У, жумладан, бундай деди.

— Мен, даставвал, сизлар томонингиздан айтилган ҳамма сўзлар учун, менга ва бутун Индонезия делегациясига қилинган ҳурмат учун миннатдорчилик изҳор қилишни истайман.

Сизларнинг сўзларингиз, сизларнинг илтифотингиз — бизга — Индонезия халқига бўлган муҳаббатингизни, барча халқингизнинг муҳаббатини намойиш қилди.

Индонезия халқи ҳам сизнинг халқингизга нисбатан муҳаббат, дўстлик ва қардошлик туйғулари билан тўлиб тошган. Ана шу муҳаббат туйғулари — мустаҳкам дўстлигимизнинг маҳкам асосидир.

Яшасин халқларимиз ўртасидаги дўстлик!

Президент Сукарно самолётга чиқади. Самолёт ҳавога парвоз қилади ва Сухумига қараб йўл олади.

Индонезия Республикаси, Совет Иттифоқи ва Грузия ССР давлат байроқлари билан безатилган Сухуми аэродромида индонезиялик меҳмонларни Грузия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва Ташқи ишлар министри М. И. Кучава, Абхазия АССР Олий Советининг Раиси С. Я. Аршба, Абхазия область партия комитетининг биринчи секретари О. Д. Гоциридзе, Абхазия АССР министрлари ва меҳнаткашларнинг жуда кўп вакиллари кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар Президент Сукарнони самимий табрикладилар. Мактаб ўқувчилари Президентга гулдасталар тақдим қилдилар.

Грузия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва Ташқи ишлар министри М. И. Кучава Президентни табриклаб нутқ сўзлади.

Бу ерга тўпланганлар Президент Сукарнонинг сўзларини гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Меҳмонлар тушган автомашиналар кетма-кет шаҳар томон йўл олиб, халқ билан тўлган Сухуми кўчаларидан секин юриб ўтадилар. Дўст Индонезия вакиллари шарафига айтилган табрик сўзлари эшитилиб турди.

Президент Сукарно ва унинг ҳамроҳлари «Михаил Кутузов» крейсерига тушадилар. Крейсер иккита эскадра миноносининг кузатишида маҳаллий вақт билан соат 12 дан 20 минут ўтганда Сочига қараб йўл олади.

7 сентябрь. (ТАСС).

ЧЕВАР ТЕРИМЧИ

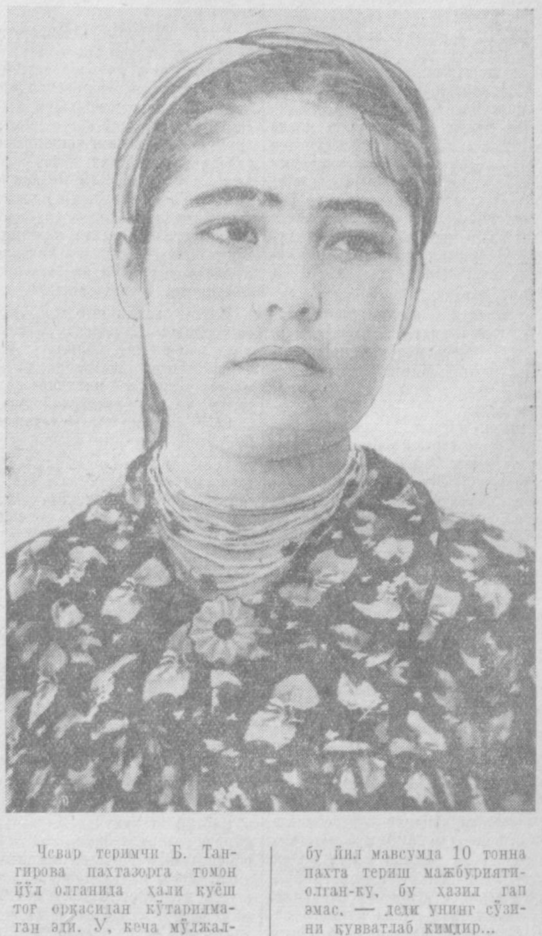

Чевар теримчи Б. Тангирова пахтазорга томон йўл олганида ҳали қуёш тоғ орқасидан кўтарилмаган эди. У, кеча мўлжаллаб қўйган пайкал томон йўл олди. Тангирова ишга киришиб кетди. Унинг қўли-қўлига тегмас эди. У, этаги пахтага тўлгач, уни қопга бўшатиб яна теримда давом этди. Тангирова тахминан 30 килограмм пахта териб бўлганида унинг дугоналари ҳам етиб келишди. Улар қизнинг пахта териши, чаққон ҳаракатини кўриб:

— Худди машинага ўхшайди-я, бармоқларининг чаноқларга бориб-келишини қаранг, — деди ҳавас билан қизлардан бири.

— Шунинг учун ҳам илғор теримчи-да, ахир у бу йил мавсумда 10 тонна пахта териш мажбуриятиолган-ку, бу ҳазил гап эмас, — деди унинг сўзини қувватлаб кимдир...

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхоз аъзолари пахта йиғим-теримини пухта тайёргарлик билан бошлаб, ҳозир бу ишни қизғин давом эттирмоқдалар. Колхозда кундалик нормасини 2-3 ҳиссага етказиб бажараётган илғор теримчилар кўп. Ўртоқ Б. Тангирова ана шундай илғорлардан ҳисобланади. У, теримнинг дастлабки кунлариданоқ 90-100 килограммдан пахта тера бошлади.

Суратда: ўртоқ **Б. Тангирова.**

Тун фотоси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети **қарор қиладилар:**

Пахта толаси ва мамиғи ишлаб чиқаришда энг яхши кўрсаткичларга эришганликлари учун биттасини область пахта тайёрлаш трестига бериш учун, яна биттасини пахта тозалаш заводига бериш учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари таъсис этилсин.

Белгилаб қўйилсинки:

кўчма Қизил байроқлар 1956 йилнинг сентябрь ойида ва тўртинчи кварталида сентябрь ойининг иккинчи ўн кунлигидан бошлаб ҳар ўн кунда пахта толаси ва мамиғи ишлаб чиқаришда энг яхши кўрсаткичларга эришган илғор пахта тозалаш заводлари ва область пахта тайёрлаш трестлари коллективларига топширилади;

кўчма Қизил байроқ билан бирга ишда намуна кўрсатган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларни мукофотлаш учун пул мукофотлари ҳам берилади:

пахта тозалаш заводига ўн минг сўм миқдорида,

область пахта тайёрлаш трестига беш минг сўм миқдорида;

кўчма Қизил байроқлар Ўзбекистон ССР Тўқимачилик саноати министрлиги, тўқимачилик ва енгил саноат ходимлари касаба союзи республика комитетининг тақдимига мувофиқ берилади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўртоқ А. П. Кириленкони Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида

КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. П. Кириленко туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан ва унинг Совет давлати олдидаги хизматларини тақдирлаб, ўртоқ Андрей Павлович **Кириленко Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль
1956 йил, 7 сентябрь.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1956 йил 8 сентябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
Оҳангарон	1,50	11,07	Боёвут	0,86	5,71
Пискент	1,39	10,52	Гулистон	0,91	5,70
Бўка	1,01	7,07	Оққўрғон	1,01	5,44
Мирзачўл	1,12	6,75	Оржоникидзе	1,10	5,23
Бекобод	0,78	6,09	Чиноз	0,97	5,19
Юқори чирчиқ	1,07	5,99	Ўрта Чирчиқ	0,78	4,94
Сирдарё	0,94	5,96	Октябрь	0,79	4,43
Верхне-волинск	1,04	5,86	Калинин	0,61	3,85
Янгийўл	0,98	5,86	Қуйи Чирчиқ	0,55	3,14
Ўртасарой	1,20	5,83	Бўстонлиқ	1,12	2,32

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми бўлди. Пленумда «КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1956 йил 6 августда «Пахта етиштиришни кўпайтириш учун Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРдаги Мирзачўлнинг қўриқ ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисида» деб чиқарган қарорини бажаришда Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳиддинов доклад қилди.

—КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Мирзачўлнинг қўриқ ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисидаги қарори,—деди ўртоқ Муҳиддинов,—мамлакатда пахта етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисида, Ўзбекистон ва Қозоғистоннинг экономикасини ҳар тарафлама ривожлантириш тўғрисида, меҳнаткашларнинг ҳаётий ва маданий-маиший шароитини янада яхшилаш ҳақида Партия ва Ҳукумат томонидан қилинаётган ғамхўрликнинг янги ифодасидир.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати республикамиз олдига ғоят катта вазифаларни қўйдилар. Қисқа муддатда, яъни олти йил ичида Мирзачўлнинг Ўзбекистон территориясида 200 минг гектар қўриқ ерни суғориш ва ўзлаштириш, илгари ўзлаштирилган 100 минг гектардан зиёдроқ майдоннинг суғориш тармоқларини қайта қуриш керак. Шу вақт ичида Қозоғистон территориясида 100 минг гектар ер ўзлаштирилиши ва 95 минг гектар ернинг суғориш тармоқлари қайта қурилиши керак.

Олдимизда турган ишларнинг миқёси нақадар катталигини шу нарса ҳам кўрсатиб турибдики, Мирзачўл ерларидан шу вақтгача ҳар йили ўрта ҳисобда ўзлаштириб келинган ерга қараганда эндиликда йилига 15-20 марта кўп майдонни ўзлаштиришимиз лозим.

Бу улкан вазифани бажармоқ учун узунлиги 150 километрча бўлган Марказий Мирзачўл каналини, узунлиги 90 километр бўлган Жанубий Мирзачўл каналини қуриш, Киров номидаги каналнинг бир секундда 200 кубометрдан 400 кубометргача сув сиғадиган қилиб қайта қуриш лозим. Узунлиги 20 километр бўлган ва машина билан сув чиқариладиган магистрал канал қуриш керак. Марказий Мирзачўл коллекторининг иккинчи навбатини ҳам тугаллаш керак, бу коллектор орқали Мирзачўлнинг марказий ва жанубий қисмидаги ерларнинг сизот суви чиқариб ташланади. Магистрал каналлар ва коллектордан ташқари узунлиги 7000 километр бўлган суғориш тармоқлари ва зовурлар қуриш керак.

Ўзбекистон ва Қозоғистонда ер текислашни ҳам қўшиб ҳисоблаганда ер ишлари ҳажми 400 миллион кубометрдан ошади. Бу, Волга-Дон канали қурилишидаги иш ҳажмидан 2,5 марта ва Катта Фарғона каналида қилинган иш ҳажмидан 25 марта кўпдир. Фақат ирригация иншоотлари қурилишида бетон ва темир-бетон ётқизиш ишлари ҳажми 400 минг кубометрга етади. Бунда ирригация-мелиорация қурилиши ишлари Мирзачўлни ўзлаштиришда бажариладиган умумий иш ҳажмининг атиги 25 процентини ташкил қилади.

Мирзачўлнинг Ўзбекистон қисмида олти йил мобайнида 23 та пахтакор совхоз ташкил этилади, бу совхозлар ҳар йили 100 минг тонналаб пахта етиштирадилар. Бу хом ашёни қайта ишлаш учун шу ерда 23 та пахта тозалаш заводи, шунингдек ёғ заводи ва бошқа корхоналар қуриш кўзда тутилади.

Ховос яқинида аҳолиси 200 минг кишига етадиган янги область маркази ташкил этиш мўлжалланмоқда. Мирзачўл ва Жиззах шаҳарлари ҳам анча кенгаяди, янги район марказлари, колхоз ва совхоз посёлкалари вужудга келади. Уй-жойлар, мактаб, касалхона, кино-театрлар ва бошқа маданий-маиший бинолар қуриш кенг авж олдирилади. Мирзачўл Ўзбекистон ССРнинг гуллаб-яшнаган ўлкасига, энг обод районларидан бирига айлантирилади.

Бу халқ хўжалик тадбирларининг ҳаммасини қисқа муддатларда амалга оширмоқ учун энг тезкор меҳнат усулларини қўлланиш зарур. Биринчи навбатда Сирдарё билан Жиззах ўртасида кенг темир йўл излари қуриш, шунингдек 100 километрлаб асфальт ва тош йўллар қуриш мўлжалланади. Мирзачўл батамом электрлаштирилади. 1962 йилда 40 минг киловатт қувватга эга бўлган Мирзачўл гидроэлектростанцияси ишга туширилади. 1500 километр узунликдаги телефон линиялари совхозлар, пахта заводлари ва бошқа саноат корхоналарини, аҳоли яшайдиган пунктлар ҳамда маъмурий марказларни бир-бири билан боғлайди.

Чуқур қудуқлар қуриш йўли билан сизот сувларидан кенг фойдаланиш аҳолини, шунингдек Мирзачўлдаги корхоналар эҳтиёжини яхши сув билан таъминлаш имкониятини беради. Ана шу муҳим тадбирларни амалга оширишга ва айниқса уй-жой қурилишига 1956 йилдаёқ киришиш лозим.

Мирзачўлдаги 200 минг гектар ернинг ўзлаштирилиши натижасида мамлакатга ҳар йили қўшимча равишда 320-340 минг тонна пахта етказиб берилади. Мирзачўлнинг ҳамма қўриқ ерлари ўзлаштирилгандан кейин умумий майдон 600 минг гектарга етади. Бу ердан йилига олинадиган пахта 1-1,5 миллион тоннага етади. Бу, ҳозир Наманган, Фарғона ва Андижон областлари етказиб бераётган пахтага тенгдир.

Ўртоқ Муҳиддинов, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сўнгги вақтларда ватан пахтачилигини ривожлантиришни рағбатлантирувчи яна бошқа муҳим қарорлар қабул қилганлигини кўрсатиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахта етиштириш ва тайёрлашни моддий жиҳатдан рағбатлантиришни янада ошириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида шу нарса кўрсатиладики, колхозларнинг топширган пахталари учун устама мукофотлар тўлаш соҳасида 1935 йилдан бери амалда бўлиб келаётган система эскириб қолди ва ҳамма группалардаги колхозларда пахта экишни кенгайтирмоқ ва пахта маҳсулотини кўпайтирмоқ учун баббаравар манфаатдорлик туғдирмаётир.

Пахта нархининг 47 процент оширилиши натижасида Ўзбекистон колхозлари шу йилнинг ўзидаёқ топширадиган пахталари учун қўшимча равишда 1 миллиард сўм оладилар. Қолоқ, иқтисодий жиҳатдан заиф колхозларнинг пул даромадлари айниқса кескин ошади.

1956 йил планида пахта ҳосилдорлигининг ошиши ва ялпи маҳсулотининг кўпайишини ҳисобга олганда бу йил пахта экувчи колхозлар даромади ўтган йилдагига нисбатан 2 миллиард 750 миллион сўм миқдорида ошади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида МТСларга пахтадан натура ҳақи тўлаш ўрта ҳисобда 40 процент, ингичка толали пахта навлари бўйича эса 50 процент камайтириш кўзда тутилади.

Минерал ўғит нархининг анча камайтирилганлиги муносабати билан колхозлар катта фойда оладилар. Суғориш учун бериладиган сув ҳақи бекор қилинди.

Партия ва Ҳукумат Мирзачўлнинг қўриқ ерларида шунингдек, бошқа районлардаги янги ер массивларида янги йирик пахтачилик районы вужудга келтиришга ғоят катта аҳамият бериб, кўчиб келиб бу ерларни ўзлаштираётган колхозлар учун пахта нархини асосий нархдан 20 процент ошиқ қилиб белгилади.

Давлатга қоракўл, жун, сабзавот, мева топшириш ва сотиш нархларининг ошиши муносабати билан колхозларнинг пул даромадлари ҳам ўсади. Шу йилнинг ўзидаёқ колхозлар оширилган нархлар ҳисобига қўшимча 300 миллион сўм даромад оладилар.

Бу тадбирлар колхозчиларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни тинмай кўпайтиришдан моддий манфаатдорликларини оширишга ёрдам беради. Республикамизда пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини янада тез ривожлантириш учун, партия XX съездининг олтинчи беш йиллик план юзасидан директиваларини бажариш учун барча шароитлар яратилган.

— Ўзбекистон экономикаси,—дейди ўртоқ Муҳиддинов,—пахтачиликка асосланади. Пахтачиликнинг негизи эса сув хўжалигидир. Шунинг учун ҳам Партия ва Ҳукумат суғориш ишига жуда катта аҳамият бериб келмоқда. Ўрта Осиё халқлари тарихида, уларнинг хўжалик ва маданий тараққиёти тарихида сув хўжалиги доимо катта аҳамиятга эга бўлиб келди.

Революцион фаннинг буюк корифейи Карл Маркс ўз асарларида Шарқ давлатлари ижтимоий тузумини ўрганишда Осиёдаги суғориладиган районлар халқларининг хўжалик ижтимоий ҳаёти ва фаровонлиги бу давлатлар раҳбарларининг ирригацияни ривожлантириш ишига муносабатларига тўғридан-тўғри боғлиқдир, деб кўрсатиб ўтган эди.

Сунъий суғоришга асосланган деҳқончилик Ўрта Осиёда эрамиздан илгари ҳам бор эди. Зарафшон, Амударёнинг қуйи оқими ва бошқа жойларда ўтказилган археологик текширишлар натижасида ривожланган ва ўша вақт учун анча такомиллашган суғориш системалари топилди. Қадим замонларда ҳозирги Ўзбекистон территориясида катта суғориш системалари бўлганлиги шуни кўрсатадики, суғориш соҳасида асрлар давомида бой тажриба ва билим тўпланган, Ўзбекистон халқлари ўша вақтдаёқ бу соҳанинг моҳир усталари бўлганлар ва каналлар, сув узеллари ва тўғонлар қуриш санъатини яхши билганлар. Ўзбекистон халқларининг куч-ғайрати билан асрлар давомида бирнеча юз минглаб гектар қўриқ ерлар суғорилган.

Ўзбекистон суғориладиган деҳқончиликни янада ривожлантириш учун катта сув ва ер ресурсларига эга бўлган, ва ҳозир ҳам шундай. Аммо, Октябрь социалистик революциясигача бу табиий бойликлардан жуда оз фойдаланилган. Миллионларча гектар ҳосилдор ерлар ҳаётсиз ҳувуллаб ётган, бу ерларнинг ёнгинасидан эса Амударё ва Сирдарёнинг беҳисоб суви оқиб ўтиб, Орол денгизига қуйила берган.

Совет Ҳукуматигина суғориладиган деҳқончиликни ривожлантириш тўғрисида катта ғамхўрлик кўрсатди. 1918 йилнинг май ойидаёқ Владимир Ильич Ленин халқ комиссарлари советининг Мирзачўл, Далварзин ва Учқўрғон чўлларида, Фарғона ва Зарафшон водийларида катта суғориш ишлари олиб бориш тўғрисидаги декретига қўл қўйди. 1920 йилда Халқ Комиссарлари Совети Туркистон ва Закавказьеда пахтачиликни тиклаш тўғрисида қарор қабул қилди.

Улуғ Ленин, суғоришни ривожлантириш, электрлаштириш орқали Шарқда социализмнинг моддий базасини вужудга келтиришни олдиндан кўрди. Суғориладиган деҳқончилик билан шуғулланувчи бир қанча республикаларнинг коммунистларига юборилган машҳур хатда Владимир Ильич 1921 йилнинг апрелида шундай маслаҳат берган эди:

«Деҳқонлар аҳволини дарҳол яхшилашга ҳаракат қилмоқ ва электрлаштириш, суғориш соҳасида катта ишларни бошлаб юбормоқ лозим. Суғориш ҳаммадан ҳам кўпроқ зарурдир ва у ўлкани ҳаммадан кўра кўпроқ ўзгартириб юборади, уни яшнатади, ўтмишга хотима беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди».

Улуғ Ленининг ана шу доно кўрсатмалари партиямиз Марказий Комитети томонидан изчиллик билан амалга оширилиб келинди ва амалга оширилмоқда.

Тиклаш даврининг охирларида, яъни 1928 йилда Ўзбекистонда илгари суғорилган ерлардан 300 минг гектардан кўпроғи экинзорга айлантирилди. 1928 йилдан 1938 йилгача эса суғориладиган ерлар майдони яна 320 минг гектар кенгайди. 1939 йилда республикамизда сув учун умумхалқ юриши бошланди. Шу йили Фарғона колхозчиларининг ташаббуси билан сув хўжалик ишларини ташкил қилишнинг янги формаси—ирригацияни тез қуриш халқ ҳаракати бошланди. Катта Фарғона канали қурилиши бунинг энг яхши намунаси бўлди. Фарғона колхозчиларининг намунаси коммунизмнинг улуғ ғояларидан илҳомланган халқимиз Партия ва Ҳукумат раҳбарлиги остида ҳамда уларнинг ёрдами билан қандай қаҳрамонлик ишларини бажаролишларини кўрсатди.

Фарғоналиклар намунаси бутун республикамизда халқнинг ижодий активлигини авж олдириб юборди. Ҳамма областларда янги ирригация системалари, каналлари, сув омборларининг проектлари тузилди ва бу проектлар муваффақиятли амалга оширилди. Фақат ирригация қурилишининг йирик объектларида 1939-1940 йиллар мобайнида 62 миллион кубометр ер ишлари ва 153 минг кубометр бетон ишлари бажарилди. Улуғ Ватан уруши даврида ҳам катта қийинчиликларга қарамай сув хўжалиги қурилиши тўхтатилмади. Уруш йилларида халқнинг қаҳрамонона меҳнати туфайли Фарҳод гидроэлектростанцияси қурилди. Бу гидроэлектростанция энергетика таъминотини яхшилаш билан бирга, Мирзачўлда суғоришни янада ривожлантириш имкониятини берди.

Республикамиз сув хўжалиги қурилишини ривожлантиришда уларни проектлар ва уларга техника жиҳатидан раҳбарликни ўз вақтида таъминлаган сув хўжалиги мутахассислари жуда катта роль ўйнадилар. Сув иншоотларининг мутахассислари: Аскоченский, Послався кий, Лебедев, Каминский, Бенъяминович, Бабун, Каржавин, Шамсиддинов, Нажимов, Андронов, Алиев, Алимов, Қурбонов, Аширматов, Расулев, Мичурин, Шпотин, Терситский, Воронов, Аташев, Федодеев ва бошқа кўп ўртоқларнинг номларини миннатдорчилик билан тилга олиш мумкин. Бу ўртоқлар ўша йиллардаги жуда кўп қурилишларда бутун халқ билан биргаликда фидокорона меҳнат қилдилар ва ҳақли равишда унинг ҳурматига сазовор бўлдилар.

Республика сув хўжалиги урушдан кейинги йилларда ҳам ривожланди. Шу давр ичида сув хўжалиги қурилишига 1 миллиард 200 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди, суғориладиган ерлар майдони 130 минг гектардан кўпроқ кенгайди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан суғоришни ривожлантириш, ернинг мелиоратив аҳволини яхшилаш, суғориш системасини қайта қуриш ва яхшилаш, шунингдек қишлоқ хўжалик ишларида механизациядан кенг фойдаланиш асосида илғор агротехникани жорий қилиш юзасидан ўтказилаётган тадбирлар мамлакатимизда ва айниқса Ўзбекистон ССРда пахта етиштиришни кескин равишда юксалтириш имкониятини берди. Сўнгги 30 йил ичида республикамизда пахта етиштириш деярлик 9 марта кўпайди. Ўзбекистонда пахта етиштириш урушдан илгариги 1940 йилдагига нисбатан 1954 йилда икки баравар ошди.

— Аммо,—дейди ўртоқ Муҳиддинов,—Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Республика Министрлар Совети, Сув хўжалиги министрлиги, область ва район партия ҳамда совет ташкилотларининг сув хўжалигига раҳбарлик қилишида катта камчиликларга йўл қўйилди.

Мутлақо равшанки, урушдан илгариги халқ қурилишларининг эски методи ҳозир ярамайди. Чунки, у вақтда сув хўжалиги ишларининг бутун оғирлиги қўл меҳнатига тушар эди. Ғоят катта миқёсдаги ер, бетон ва бошқа ишларни бажариш тўғрисида гап бораётган ҳозирги вақтда сув хўжалиги қурилишини эски методларда олиб бориш мумкин эмас. 1940 йилда республика сув хўжалигида ҳаммаси бўлиб 40 экскаватор ишлаган бўлса, ҳозир Партия ва Ҳукуматнинг тинмай кўрсатаётган ғамхўрлиги туфайли сув хўжалиги ташкилотларининг қўлида юзларча экскаватор, скрепер, бульдозер, кановокопател ва бошқа ер қазувчи механизмлар бор.

Шунга қарамай, сўнгги йилларда республикада сув хўжалик қурилиши планлари бажарилмаётир. Бунинг сабаби шуки, республика, область ва район ташкилотларининг раҳбар ходимлари Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг негизи бўлган сув хўжалигига эътиборни сусайтириб юбордилар ва механизмлардан фойдаланишга, бир жойда муқим ишлайдиган ишчилар етиштиришга, уларга нормал уй-жой, маиший шароит яратиб беришга масъулиятсизлик билан қарадилар, қурилишларда ишлаб чиқариш базаси ва ёрдамчи корхоналар ташкил қилиш билан шуғулланмадилар.

Сув хўжалиги қурилиши соҳасидаги қониқарсиз аҳвол янги ва бўз ерларни ўзлаштириш планининг бажарилмаслигига ва демак экин экиш топшириқларининг бажарилмаслигига олиб келди, ернинг мелиоратив аҳволини яхшилашга ва ҳосилдорлигини оширишга ҳалақит берди. Бу эса пахтачиликни янада ривожлантиришнинг асосини бузди.

Республиканинг сўнгги ўн йил мобайнида фақат икки мартагина пахта тайёрлаш давлат планини бажарганлиги бунинг асосий сабабларидан биридир.

— Шунинг учун ҳам,—дейди ўртоқ Муҳиддинов,—биз Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг, область ва район партия комитетларининг, республикадаги совет ва қишлоқ хўжалик органларининг сув хўжалигига ва умуман сув ишига муносабатларини тубдан ўзгартириш масаласини жиддий равишда ўртага қўйишимиз лозим.

Сув хўжалиги қурилишининг аҳволини анализ қилиб, докладчи, бирқанча областларда бу ишларнинг қониқарсиз бораётганлигини кўрсатди. Масалан, сўнгги уч йил ичида Фарғона областида планда белгиланган 16,6 минг гектар ўрнига 9,6 минг гектар ер ирригация-мелиоратив жиҳатдан тайёрланган. Наманган областида 15,2 минг гектар ўрнига 9,8 минг гектар, Андижон областида 15,2 минг гектар ўрнига 6 минг гектар ер тайёрланган. Машина-экскаватор станцияларида ва айниқса қурилиш ташкилотларида ер қазувчи техникадан ёмон фойдаланилмоқда. Экскаваторчи машинистлар ва уларнинг ёрдамчилари етишмаётганлиги учун механизмлар бекор туриб қолмоқда. Доимий ишчи кадрлар вужудга келтириш ҳақида ғамхўрлик қилинмаётир.

Бу катта камчиликлар область ва район партия комитетларига, сув хўжалиги министрлигига, Ўзбекистон КП Марказий Комитетига ва республика Министрлар Советига маълум. Аммо сув хўжалиги қурилиши соҳасидаги аҳвол тузатилмаётир.

Ўртоқ Муҳиддинов ирригация ва мелиорация системасидаги техника даражаси тўғрисида гапириб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа соҳаларида эришилган техника тараққиёти сувдан фойдаланиш техникасига, суғориш системаларининг техника аҳволига кам таъсир кўрсатаётганлигини айтди. Бу соҳада қолоқлик рўй бермоқда.

Маълумки, суғориш системаларини яхшилаш ва ривожлантириш юзасидан каттагина ишлар қилинди. Дарёларда сув тақсимловчи инженерлик иншоотлари қурилди, каналларда сувни бошқарувчи ва ўлчовчи кўпгина иншоотлар бор, суғориш карталари йириклаштирилди, сувдан планли фойдаланиш жорий қилинди ва эгатлаб суғоришга ўтилди. Аммо шу билан бир вақтда сувни каналдан далага етказиб бериш, суғориш ва ернинг шўрига қарши кураш усуллари қолоқ, эски ҳолича қолмоқда.

Яқинда чет эллардаги суғориладиган деҳқончилик мамлакатларига борган ўртоқларимиз у ерда суғориш техникаси соҳасидаги кўпгина янги ва фойдали нарсаларни ўрганиб қайтдилар. Бу тажрибадан мумкин қадар тезроқ фойдалана бошлаш керак.

Шуни айтиш керакки, республикамиздаги суғориш системаларини қайта қуриш, суғориш эгатларини текис олиш, далани текислаш ва суғориш техникаси, иншоотларда сувнинг истеъмол қилинишини автоматик тарзда бошқариб туриш соҳасидаги кўпгина тажриба ва сувдан фойдаланиш техника даражасини анча оширишга ёрдам берувчи кўпгина методлардан биз кенг фойдаланмаётирмиз. Бунинг устига илмий-муассасалар ва конструкторлик бюролари томонидан суғоришни механизациялаш учун яратилган машиналар ишлаб чиқаришда синовдан ўтказилмаётир, уларни жорий қилиш эса жуда кечиктирилаётир.

Суғориш системаларини яхшилашга етарли эътибор берилмаётир. Давлат томонидан сув хўжалигини ривожлантириш учун берилаётган маблағдан суғориш системаларида сувдан яхшироқ фойдаланиш ҳисобига эмас, балки дарёлардаги ортиқча сув ресурсларидан фойдаланиш ҳисобига суғориладиган ерларни кенгайтириш учун фойдаланилди. Ортиқча сув ресурслари бўлган вақтда суғориладиган ер майдонларини кенгайтириш ва пахта етиштиришни оширишнинг бу энг содда ва тез усули яхши натижалар берди. Лекин ҳозир аҳвол ўзгармоқда. Кўпгина дарёларда суғоришни янада ривожлантириш учун сув етишмаётир. Шунинг учун ҳам, Оҳангарон, Сирдарё, Зарафшон, Қашқадарёда қурилаётган сув омборлари ёрдами билан сув оқимини бошқариш билан бир қаторда суғориш системаларини техника жиҳатдан қайта қуриш керак.

Бу қайта қуриш ўз ичига дарёларда бош тўғон узеллари қуришни, суғориш системаларини бошқарувчи ва сув ўлчовчи иншоотлар билан жиҳозлашни, каналларда сувнинг ерга сингиб кетишига қарши курашни, кичик суғориш тармоқларини қайта қуришни ва янги суғориш системасига ўтишни, суғоришни механизациялашни, суғориш системалари бошқарилишини автоматлаштириш ва телемеханизациялашни ҳамда сувни тежашга, уни канал ва далаларга аниқ тақсимлашга, суғориш ишларида ва суғориш системаларига хизмат кўрсатишда меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган бошқа тадбирларни ўз ичига олади. Бу тадбирларни яқин беш йил ичида амалга ошириб, эски суғориладиган районларда суғориладиган ерлар майдонини катта ирригация иншоотлари қурмасдан ва каналларни кенгайтирмасдан анча миқдорда кўпайтириш мумкин бўлади.

Мамлакатимизда ва чет эл практикасида қўлланилаётган усулларни, яъни каналларда сувнинг ерга сингиб кетишига қарши кураш усулларини ишлаб чиқариш шароитларида синовдан ўтказиш ва жорий қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу усуллар — канал таги ва қирғоқларини қоплаш, сув йўлини мустаҳкамлаш, унга нефть суриш, химиявий моддалар билан ишлаш ва ҳоказолардир.

Республикада кўп йиллардан бери сунъий ёмғир ёғдириш ва ғўзани суғоришни механизациялашнинг бошқа усуллари синовдан ўтказилмоқда. Аммо бу усуллардан амалда фойдаланилмаётир. Келаси йилданоқ бу усулларни ишлаб чиқариш шароитида синаш ва жорий қила бошлаш керак. Шуни назарда тутиш лозимки, мавжуд машиналарнинг ўзидан фойдаланиш ҳеч бўлмаганда суғориш нормасини икки баравар қисқартиради.

Суғориладиган ерларни мелиоратив жиҳатдан яхшилаш юзасидан кенгроқ миқёсда иш олиб бориш зарур. Коллектор — зовур тармоқларини янада ривожлантириш ва улардан тўғри фойдаланиш билан бир қаторда, зах ерларнинг сувини қочиришнинг очиқ усулига, ҳозирги замон усулига, кўпгина мамлакатлар тажрибасида синаб кўрилган вертикал зовур олиш усулига ўтиш, сизот ва зах сувлардан суғориш учун ҳамда маиший эҳтиёжлар учун фойдаланишга ўтиш лозим.

Сув хўжалиги маданиятини ва техника даражасини ошириш биринчи даражадаги муҳим масаладир. Бу масалани муваффақиятли ҳал этиш—республика партия ташкилотларининг шарафли ишидир.

Ўртоқ Муҳиддинов КПСС XX съезди Директиваларида республикамизда пахта етиштиришни кўпайтириш юзасидан қўйилган вазифалар ҳақида гапириб, олтинчи беш йилликда пахта етиштиришни кўпайтиришнинг асосий резерви пахта майдонларини кенгайтириш билан бирга ҳосилдорликни ошириш эканлигини уқтириб ўтди. Фақат узоқни кўролмовчи раҳбарларгина ҳосилдорликни оширишни суғориладиган ерларни кенгайтиришга қарама-қарши қўйиб, ана шу икки талбир ўртасидаги алоқани тушунмасликлари мумкин.

Янги массивларни суғориш ва ўзлаштиришни давом эттирмасдан, алмашлаб экишни жорий қилиш, ерларнинг унумдорлигини ошириш, чорвачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ривожлантириш мумкин эмас.

Беш йиллик мобайнида республикада пахта етиштириш 1 миллион 250 минг тонна, шу жумладан ҳосилдорликни ошириш ҳисобига тахминан 950 минг тонна ва экин майдонларини кенгайтириш ҳисобига 300 минг тонна кўпайтирилиши керак. Пахта етиштиришни шу миқдорда кўпайтириш учун олинадиган ҳосилни 1955 йилдаги 19-20 центнердан ўртача 25-26 центнерга етказиш керак.

Республика партия ташкилотларининг пахтачиликка раҳбарлик қилишидаги ҳатоси шундан иборат бўлдики, амалий ишда асосий вазифага — ҳосилдорликни оширишга етарли баҳо берилмади. Шунинг натижасида республика пахта ҳосилдорлигида биринчиликни қўлдан бериб қўйди.

Беш йиллик ичида пахта етиштиришни камида бир ярим баравар кўпайтириш ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан бошқа вазифаларни муваффақиятли бажариш учун пахтачиликда меҳнат унумдорлигини икки баравар ошириш керак, яъни республика бўйича ҳар бир центнер пахта учун сарфланадиган меҳнатни илғор колхозлар эришган даражагача камайтириш керак.

Пахтачилигимиз юксак даражада механизациялашган. Ҳозир МТСларда ўн минглардча трактор, неча минглаб пахта териш машиналари ва 170 минг турли қишлоқ хўжалик машиналари бор. Техника билан бундай таъминланганлик ғўзани парвариш қилиш шароитини тубдан ўзгартириб юборди, ҳозирги замон агротехникасининг базаси бўлди, комплекс механизациялашга асосланган янги прогрессив агротехника усулларидан кенг фойдаланиш имкониятини берди.

Машина-трактор станцияси алоҳида типдаги социалистик корхонадир. МТС ишининг муваффақияти кўп жиҳатдан уларнинг колхозлардаги ташкилотчилик фаолиятига, МТС билан қишлоқ хўжалик артеллари ўртасидаги алоқага, колхоз активлари ва барча колхозчиларнинг техникадан жуда унумли фойдаланиш учун қандай шароит яратиб бераётганлигига боғлиқ. Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари МТСларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлашга кун сайин ғамхўрлик қилишлари, қишлоқ хўжалигига раҳбарликни фақат машина-трактор станциялари орқалигина амалга оширишлари, уларнинг ташкилотчилик ролини ҳар томонлама мустаҳкамлашлари ва МТС раҳбарларининг колхоз ишлаб чиқаришидаги аҳвол учун жавобгарликларини оширишлари лозим.

Ҳолбуки, кўпгина партия ва совет органлари, машина-трактор станцияларининг фаолиятини чуқур ўрганмаётирлар. Бунга бир жиҳатдан МТСларнинг шу вақтгача иттифоқ бюджетида бўлганлиги сабаб бўлмоқда. Машина-трактор станцияларини республика бюджетига ўтказиш ва уларни 1957 йилнинг 1 январидан бошлаб хўжалик ҳисобига ўтказиш зарурияти туғилди. Бу, район ва область ташкилотларининг МТС ишига масъулиятини оширади ва машина-трактор станцияларининг ўзлари хизмат қилаётган колхозлардаги ишнинг аҳволи учун жавобгарлигини оширади.

Маълумки, Ўзбекистон Компартиясининг XIII съезди пахтачиликни комплекс механизациялашни 1958 йилда тугаллаш тўғрисида қарор қабул қилди. Лекин бу қарор қониқарсиз бажарилаётир. Техникадан ёмон фойдаланиш фактлари тез-тез учраб турибди. Колхозларда кўп меҳнат талаб қиладиган ишларнинг анчагина қисми ҳозиргача қўлда бажарилмоқда.

Аммо, пахтачиликни комплекс механизациялашни тугаллаш учун янги машиналар ҳам талаб қилинади. Ерни экишга тайёрлашдан тортиб пахта теримини тугаллаш ва кузги шудгор қилишгача бўлган барча ишларни бажариш учун машиналар системаси керак.

Қишлоқ хўжалик министрлиги, совхозлар министрлиги, СоюзНИХИ суғориладиган деҳқончиликни механизациялаш ва электрлаш Ўрта Осиё институти, махсус давлат пахтачилик конструкторлик бюроси ва бошқа илмий-текшириш ташкилотлари машиналар системасини яратиш соҳасидаги ишни тезлаштиришлари ва бу машиналарни колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришига тезроқ жорий қилишлари лозим.

Мирзачўлда янги йирик суғориладиган пахтачилик районини вужудга келтириш юзасидан улуғвор программани амалга оширишга киришар эканмиз, биз ҳамма суғориш ишларини ишнинг бошиданоқ ватан ва чет эл фани ва практикаси, гидротехника қурилиши, суғориш ва ер мелиорацияси техникасининг энг янги муваффақиятларини назарда тутиб олиб боришимиз керак. Бундай катта суғориладиган районни ишга солиш учун суғориш системаларида автоматика ва сувни масофадан бошқаришни юксак техника асосида амалга ошириш лозим.

Тажриба шуни кўрсатадики, техника масалаларини жуда соддалаштириб ҳал қилинса, катта қийинчиликлар вужудга келади. Шунинг учун ҳам Мирзачўлни суғориш ва ўзлаштиришга киришилганда, энг янги ютуқлардан фойдаланиш талаб қилинади.

Суғориш тармоқларида сувнинг ерга сингиб кетиши, суғориладиган ерларда сув нобудгарчилигига йўл қўйилиши натижасида Мирзачўлни ўзлаштиришнинг дастлабки йилларидаёқ кўп майдон ботқоқлашиб, шўр босиб кетди. Бу эса ишни жуда мураккаблаштириб юборди.

Шунинг учун ҳам Мирзачўлни ўзлаштиришга киришилганда сувдан фойдаланишни жиддий илмий асосга қуриш, белгиланган суғориш, вегитация нормаларининг бузилишига қарши қатъий кураш олиб бориш керак. Мирзачўлнинг биринчи навбатини ўзлаштириш масаласининг ҳал этилиши чуқур ўйланган иш бўлиб, кетма-кет амалга оширилаётган техника тадбирларининг — Фарҳод тўғони қурилиши (бу тўғон дарёда сув сатҳини 30 метр баланд кўтарди), Фарҳод дерривацияси қурилиши (бу бир вақтнинг ўзида Мирзачўл магистрал канали хизматини ҳам ўтайди), Киров номли ва Марказий каналларнинг бош иншооти сифатида охирги сув тақсимловчи иншоотнинг қурилиши ва ниҳоят Сирдарё оқимини бошқариб турувчи Қайроққум сув омбори қурилиши каби тадбирларнинг якунидир. Бу тадбирларнинг ҳаммаси эндиликда 300 минг гектар майдонни суғориш учун янги ирригация иншоотлари қуришга киришиш имкониятини беради.

Ҳудди шу тадбирлар туфайли Мирзачўлнинг суғорилиши фақат Ўзбекистондагина эмас, балки Совет Иттифоқидаги бошқа пахта экувчи республикалардаги бошқа суғориш объектларига нисбатан ҳам энг юксак техник-иқтисодий кўрсаткичга эга бўлади.

Шу нарса эътиборга сазоворки, барча ирригация тадбирлари гидроэнергетика билан боғлаб амалга оширилмоқда. Чунки қурилаётган Қайроққум ГЭС Фарҳод гидроэлектростанцияси билан биргаликда ҳар йили халқ хўжалигига миллиард киловатт соатдан кўпроқ арзон электр энергияси етказиб беради. Марказий Мирзачўл каналы биринчи участкасининг қурилиши ҳар йили Мирзачўл ГЭС дан қиш даврида юзларча миллион киловатт соат электр энергияси олиш имкониятини беради.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, Мирзачўлда катта эксперементал хўжалик вужудга келтирилиши ва бу ерда сувни оқизишнинг мавжуд методлари, сувдан фойдаланиш усуллари, суғориш техникаси ва агротехника соҳасидаги барча тажрибалар танқидий назардан кўриб чиқилиши керак.

Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштириш учун зарур бўлган барча ишларни муддатидан илгари бажариш манфаатлари 1956-1957 йилларда асосан йўллар, энергетика базалари, ремонт корхоналарини вужудга келтириш юзасидан тайёргарлик ишлари олиб боришни, сув таъминотини, уй-жой қурилишини йўлга қўйиш ва ҳоказоларни талаб қилади. Шу билан бирга 1957 йилда қурилишнинг барча объектларида асосий ишларни авж олдириб юбориш керак.

1956 йилдаги иш ҳажми 100 миллион сўм бўлса, 1957 йилда тахминан 600 миллион сўм маблағни сарфлаш кўзда тутилади. Бу, министрликлар ва бошқармаларнинг, биринчи навбатда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Мирзачўлни суғориш ва ўзлаштириш Бош бошқармасининг вазифалари ва масъулияти қанчалик катта эканлигини кўрсатиб беради.

Республика партия ташкилотининг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда катта тажрибаси бор. Лекин ҳозиргача Мирзачўлни ўзлаштиришда кўзда тутилган миқёсда иш олиб борилмаган эди. Меҳнатни тўғри ташкил этиш, юксак уюшқоқлик ишнинг муваффақиятини ҳал қилади.

Бу соҳада республикага Россия Федерацияси ва Қозоғистон партия ташкилотларининг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш соҳасидаги тажрибаси жуда катта ёрдам беради.

Қозоғистон ва Сибирда, Волга бўйи ва Уралда, қўриқ ва бўз ерларни асосан совхозлар ўзлаштирмоқда. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида ана шу ижобий тажрибани ҳисобга олиб, Мирзачўлни ҳам совхозлар ташкил қилиш йўли билан ўзлаштириш кўзда тутилади.

Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳисобига ғалла етиштиришни кўпайтириш программасини муваффақиятли амалга ошираётган Қозоғистон ва Россия федерацияси партия ташкилотларида тўпланган тажрибадан, яъни кўчиб келганларга маиший хизмат кўрсатиш, оммавий-сиёсий ишлар олиб бориш соҳасидаги тажрибани ўрганиш керак.

Мирзачўлни ўзлаштириш умумхалқ ишидир. Бу ишда барча область ва районларнинг партия ташкилотлари, барча колхоз ва совхозлар, МТСлар, республиканинг барча коммунист ва комсомоллари актив ва бевосита иштирок этишлари лозим.

Шу билан бирга Ўзбекистоннинг бошқа областларида ҳам суғоришни ривожлантириш соҳасидаги катта вазифаларни унутиб қўйиш ярамайди. КПСС XX съезди Директиваларига мувофиқ республиканинг бошқа областларида камида 400 минг гектар ерни ўзлаштириш ва экинзорга айлантириш керак.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми

Масалан, Тошкент области зиммасига Мирзачўл ерларини ўзлаштириш юзасидан катта ҳажмдаги иш юклатилган бўлишига қарамай, бу область Чирчиқнинг сўл қирғоғидаги ва Оҳангароннинг нариги томонидаги ерларда суғоришни ривожлантириш юзасидан катта тадбирларни амалга ошириши лозим. Бу иш Чирчиқ сув ресурсларидан яхшироқ фойдаланиш ва Туябўғиз сув омбори ёрдами билан Оҳангарон дарёси оқимини тартибга солиш йўли билан амалга оширилади. Бу тадбир 60 минг гектар янги ерни экинзорга айлантиришга имкон беради. Область олдида ерининг мелиоратив ҳолатини янада яхшилаш юзасидан ҳам кўпгина вазифалар турибди.

Фарғона областида Катта Фарғона каналини реконструкция қилиш ҳисобига Марказий Фарғона массивидаги қўриқ ерларни суғориш ва ўзлаштириш учун сув ресурслари кўпаяди. Ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун коллектор-зовур системаларини қуриш давом эттирилади, Сўх ва Исфара дарёларининг сув тошқини вақтидаги ортиқча сувларини бошқа ёққа буриб юбориш кўзда тутилмоқда. Шу ернинг ўзида очиқ усулда горизантал зовур ва машина усулида вертикал зовур қуриш ёрдами билан ерларни мелиорациялаш ишлари кенг миқёсда олиб борилади.

Наманган областида маблағлар Марказий Фарғона массивидаги янги ерларни (Охунбобоев номли канал системасида ва Бўз ҳамда Оққум массивларида) ўзлаштиришга сарфланади. Шимолий Фарғона каналини реконструкция қилиш кўзда тутилади.

Андижон областида Катта Фарғона каналини реконструкция қилиш ҳисобига ўн мингларча гектар янги ерни ўзлаштириш учун ва мавжуд суғориладиган ерларни сув билан таъминлашни анча яхшилаш учун етарли бўлган сув ресурслари олинади. Областда машина билан суғориш анча кенгайтирилади ва шунинг ҳисобига беш йил мобайнида 11 минг гектар ерни суғориш кўзда тутилади. Суғориладиган массивларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун кўпгина миқдорда маблағ ажратилади.

Самарқанд областида асосий вазифа мавжуд системаларни реконструкция қилиш ва яхшилашдан иборатдир. Биринчи май тўғони ва Дарғом каналини, шунингдек, Каттақўрғон сув омбори иншоотини қайта қуриш юзасидан катта ишлар планлаштирилди. Дамхўжа гидроузели зонасидаги ерларнинг магистрал сув йўллари қайта қурилади.

Бухоро областида асосий вазифа суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашдан иборатдир. 1957 йилнинг баҳоригача Денгизкўлдаги сувни четга оқизиш иншоотини қуриб битириш зарур. Тошработ узелини ва ўндан чапга ҳамда ўнгга кетадиган магистрал каналларни қуриб битириш энг катта тадбирлар жумласидандир.

Қашқадарё областида Эскиангор каналини қуриб битириш ва Чимқўрғон сув омборини қуриш ҳисобига 50 минг гектар янги ерни суғориш кўзда тутилади.

Сурхондарё областида сув хўжалик қурилишининг асосий вазифаси сув омбори ёрдами билан дарё оқимини тартибга солишдан иборатдир. Учқизил сув омбори қурилишини тугаллаш ва Жанубий Сурхон сув омборини қуришга киришиш кўзда тутилади.

Хоразм областида бир қанча суғориш системалари реконструкция қилинади ва экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилади.

Қорақалпоғистон АССРда ўн мингларча гектар ерни қўшимча равишда суғориш ва катта мелиоратив ишларни амалга ошириш кўзда тутилади.

Бундан ташқари ҳар бир областда мавжуд суғориш ва коллектор-зовур системаларини техника жиҳатидан яхшилаш учун кўпгина ишлар қилиниши керак.

Юқорида санаб ўтилган қурилишларнинг ҳар бири қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш учун, пахта етиштиришни кўпайтириш учун, колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш учун, халқнинг моддий фаровонлигини муттасил ошириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

— Шундай қилиб, — деб сўзида давом этади ўртоқ Муҳиддинов, — партия ташкилотлари, колхозлар, совхозлар ва МТСлар олдида мисли кўрилмаган катта миқёсда сув хўжалик қурилиши ишларини олиб бориш вазифаси турибди. 1931 йилдан 1940 йилгача сув хўжалиги қурилишига 703 миллион сўм маблағ сарфланган бўлса, 1941 йилдан 1945 йилгача 270 миллион сўм, 1946 йилдан 1950 йилгача 520 миллион сўм, 1951 йилдан 1955 йилгача 670 миллион сўм маблағ сарфланган бўлса, келаси беш йил ичида фақат ирригация ва мелиорация қурилишига 3 миллиард сўмдан кўпроқ пул сарфланади, ерларни хўжалик жиҳатдан ўзлаштириш учун сарфланадиган маблағни ҳисобга олганда эса, 6 миллиард сўмдан кўпроқ маблағни сарфлаш керак.

Бу, ишни бутунлай бошқача ташкил қилишни, сув хўжалиги қурилишига янгича раҳбарлик қилишни, кишилар билан ишлашга, сув хўжалиги кадрлари билан ишлашга эътиборни кучайтиришни талаб этади.

Сув хўжалик қурилишида ва янги ерларни ўзлаштиришда улуғвор вазифаларни муваффақиятли бажариш учун бу ишга барча партия ташкилотларининг эътиборини жалб қилиш керак. Республикамизда суғоришни ривожлантириш программасини ва даставвал Мирзачўлни суғоришни ривожлантириш программасини амалга оширишга бевосита ва актив иштирок этмаган бирорта ҳам меҳнаткаш, аввало бирорта ҳам коммунист ва комсомол бўлмаслиги керак.

Мирзачўлни суғориш ва ўзлаштириш тадбирларини амалга ошириш учун юз мингдан кўпроқ киши керак бўлади. Шу муносабат билан шаҳар, район марказларидан, колхоз, совхоз ва МТСлардан Мирзачўлни ўзлаштирувчиларни кўчириш учун жуда катта ишлар қилиш керак. Кўпминглаб кишиларни доимий яшаш учун уйларга жойлаштириш вазифаси партия, комсомол ва совет ташкилотларидан катта ташкилотчилик ишлари олиб боришни талаб этади. Ўзбекистон комсомол Марказий Комитети ва барча комсомол ташкилотлари, область ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари комсомол ва ёшлар, колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари, бинокорлар ва шаҳарлардаги ихтисосли ишчилар орасидан энг яхши ва муносиб кишиларни танлаб Мирзачўлга юборишлари лозим.

Министрлик ва бошқармаларнинг, саноат корхоналарининг, бинокорлик ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарларини, барча маҳаллий раҳбарларни Мирзачўлга энг яхши, энг муносиб ўртоқларни танлаб юбориш учун шахсан масъул эканликлари ҳақида ҳозироқ огоҳлантириб қўйилиш керак. «Главголодностепстрой» ва Мирзачўлни ўзлаштириш билан шуғулланувчи барча ташкилотлар кўчиб келган кишиларни маиший жиҳатдан яхши таъминлаш ҳақида алоҳида ғамхўрлик кўрсатишлари лозим.

Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштиришга қатнашиш истагини билдирган колхозчилар, МТС ишчилари ва хизматчилари, совхоз ишчилари, бинокорлик ва бошқа ташкилотларнинг ходимлари, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассислари учун бизнинг шароитимизда мисли кўрилмаган имтиёзлар берилади.

Мирзачўлни ўзлаштириш учун кадрлар даставвал республика активи орасидан, Ўзбекистон КП Марказий Комитети аъзолари составидан танлаб олинади. Ўзининг истеъдодли эканлигини, хўжалик қурилишининг конкрет участкаларида иродали раҳбар эканлигини кўрсатган ходимларни дадиллик билан Мирзачўлга ишга юбориш зарур.

Ўртоқ Муҳиддинов бир қанча министрлик ва идораларнинг роли ва масъулияти тўғрисида гапирди. Мирзачўлни ўзлаштириш юзасидан ғоят катта вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши ана шу министрлик ва идораларнинг ишига боғлиқдир.

Мирзачўл ерларини ўзлаштиришга иштирок этувчи министрликлар ва идораларнинг фаолиятини координация қилиб туриш ва сув хўжалик қурилиши ишларини бажариш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузурида Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш Бош бошқармаси ташкил қилинди.

СССР Электростанциялар министрлиги ва Электрстанциялар қурилиши министрлигига Марказий, Жанубий магистрал суғориш каналлари юзасидан ишлар ва уларда машина иншоотлари вужудга келтириш юзасидан қурилиш-монтаж ишларини бажариш, шунингдек Мирзачўлдаги ўзлаштириладиган қўриқ ерлар районини электр энергияси билан таъминлаш топширилади. СССР Электр станциялар қурилиши министрлиги Мирзачўл гидроэлектростанциясини 1962 йилда қуриб битириши лозим. Электр станциясидаги ишларни «Средазгидроэнергострой» тресги бажаради.

Транспорт қурилиши министрлиги 1957 йилда темир йўл линиясини қуришга киришиши лозим. «Средазтрансстрой» темир йўл тупикларини ва подъезд йўлларини ривожлантиришда қурувчиларга ёрдам бериши керак

Совхозлар, МТСлар, пахта заводлари, колхоз посёлкалари, маҳаллий электр линиялари ва подстанциялар қурилиши Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги зиммасига юклатилади. Шу министрликка Мирзачўлда ҳар бири 420 ўқувчига мўлжалланган тўртта механизация мактаби қуриш топширилади. Шу йилнинг ўзида Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги учта совхоз қуриш ишларини бажариши керак.

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги 1956 йилдан бошлаб 600 километр узунликдаги юзаси қаттиқ материал билан қопланган автомобиль магистраллари қуриши керак.

Геология ва ер ости бойликларини сақлаш министрлигининг Ўзбекистон гидрогеология экспедицияси зиммасига 1956-1957 йилларда сизот сувлардан фойдаланиш ҳисобига аҳоли яшайдиган пунктларни сув билан таъминлаш юзасидан схемалар ва техника проектлари тузиш учун гидрогеология текширишлари олиб бориш вазифаси юклатилган. Нефть саноати корхоналари қурилиши министрлигининг 11-бошқармаси Мирзачўлда 100 та эксплуатацион қудуқни, шу жумладан 1957 йилда 50 қудуқни пармалаб бериши лозим.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг вазифаси 1956-1957 йилларда ва ундан кейинги йилларда шаҳарлараро ва ички телефон-телеграф алоқасини ташкил қилишдан, совхозларни, колхозларни, корхоналар ва қурилиш участкаларини радиолаштиришдан иборатдир.

Барча министрликлар ва бошқармалар, қурилиш ташкилотлари йўли билан тайёргарлик ишлари олиб бориш айниқса катта аҳамиятга эгадир. Тайёргарлик ишларига даставвал ёрдамчи корхоналар вужудга келтириш, йўл ишлари, қурилиш участкалари ва посёлкаларини сув ҳамда электр билан таъминлаш, уй-жой қурилиши киради. Шу билан бирга савдо тармоқлари кенгайтирилиши, ишчиларга маданий хизмат кўрсатиш йўлга қўйилиши керак.

Соғлиқни сақлаш министрлиги Мирзачўлнинг бутун территориясида ихтисосли медицина хизматини ташкил этиши лозим.

Барча асосий ва тайёргарлик ишларини тўла равишда сифатли проект ва сметалар билан ўз вақтида ва тўла равишда таъминлаш зарур. Бу, министрлик ва бошқармалар проект ташкилотларининг вазифасидир.

Мирзачўлда дарҳол комплекс хўжалик ташкил этиш зарур. Пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг чорвачилик, боғдорчилик, узумчилик каби муҳим соҳаларини, картошка ва сабзавот етиштиришни ривожлантириш керак. Шу муносабат билан сусткашлик кўрсатмасдан кенг комплекс илмий-текшириш ишларини авж олдириб юбориш масаласи ўртага қўйилади. Қишлоқ хўжалиги билан шуғулланувчи илмий-текшириш ташкилотларининг бурчи ўз тематик планларини қайта кўриб чиқишдан ва Мирзачўлни ўзлаштириш ишига актив қатнашишдан иборатдир. Мураккаб ва масъулиятли вазифаларни ҳал этиш манфаатларини кўзлаб бир қанча илмий-текшириш институтларини Тошкентдан Мирзачўлга кўчириб олиб бориш яхши бўлар эди.

Мирзачўлни ўзлаштиришга амалий ёрдам бериш учун зарур маблағларни қидириб топаётган Тошкент шаҳар партия ташкилотининг ташаббусини қўллаб-қувватлаш лозим. Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларининг Мирзачўл ерларини ўзлаштиришдаги иштироки тўғрисидаги масала яқинда шаҳар партия комитетининг пленумида кўриб чиқилди. Ўзбекистоннинг барча шаҳарлари Тошкентдан намуна олиб Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштиришдек умумхалқ ишига актив қатнашадилар деб ишонч билдириш мумкин.

Мирзачўлда сув хўжалик қурилиши бўйича улуғвор программани ва янги ерларни ўзлаштириш юзасидан вазифаларни бажаришда матбуот, радио, санъат ходимларининг, шоирлар, ёзувчилар, рассомлар, композиторларнинг актив иштирок этмасликлари мумкин эмас. Мирзачўлни ўзлаштирувчи мингларча ишчилар, мутахассислар, колхозчиларнинг ижодий меҳнати рассомларнинг полотноларида, шоир ва ёзувчиларнинг асарларида, янги опера, қўшиқ ва кинофильмларда ёрқин акс эттирилиши лозим.

Сув хўжалигини юксалтиришнинг энг муҳим шартларидан бири бу соҳада ишловчи кишиларга ғамхўрлик қилишдан, сув хўжалиги ходимларига эътиборни кучайтиришдан иборатдир. Бу соҳада кўпгина камчиликлар бор.

Шу нарсани ҳисобга олиш керакки, қурилиш объектлари одатда аҳоли яшайдиган пунктлардан узоқда бўлади. Қурувчиларга, механизаторларга ғомхўрликни кучайтириш, уларнинг уй-жой, маиший шароитларини ҳамда маданий хизматни яхшилаш учун барча чораларни кўриш, уларнинг ишига ёрдам кўрсатиш керак.

Сўнгги вақтларгача сув хўжалиги ходимлари, хусусан раҳбар ходимларининг етишмаётганлиги сезилмоқда. Бир қанча сув хўжалиги ташкилотларида раҳбарлик лавозимларида ихтисоси етарли бўлмаган ходимлар ишламоқда. Бунга Сув хўжалиги министрлиги, область партия комитетлари айбдидир, чунки улар қурилишларни малакали раҳбар кадрлар билан таъминлаш учун жиддий чоралар кўрмадилар.

— Республикамизда сув хўжалиги соҳасидаги тадбирлар, — дейди ўртоқ Муҳиддинов, — суғориладиган ер майдонларини кенгайтириш, уларнинг мелиоратив ҳолатини ҳамда сув билан таъминланишини яхшилаш, экин майдонларини кенгайтириш ва пахта ҳосилдорлигини ошириш Ўзбекистоннинг ҳар бир коммунисти, барча партия ташкилотлари ва барча меҳнаткашларининг интернационал бурчидир.

1956 йил олтинчи беш йилликнинг биринчи йилидир. Республикамиз меҳнаткашлари саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш бўйича саккиз ойлик планни муваффақиятли бажардилар. Уй-жой ва маданий-маиший қурилиш яхшиланмоқда. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ғалла, қоракўл тери, пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар, гўшт, сут, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва сотиб олишнинг ярим йиллик плани бажарилди, пахтадан юқори ҳосил етиштирилди.

Партия ташкилотининг бош вазифаси етиштирилган бутун ҳосилни нобуд қилмасдан уюшқоқлик билан териб олиш ва уни давлатга топширишдан иборатдир.

Ўртоқ Муҳиддинов ўз докладининг охирида бундай деди:

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қатъий ишонч билдирадики, республика партия ташкилотлари ва аввало Марказий Комитет аъзолари, область, шаҳар, район раҳбарлари, совхоз, МТС ва колхоз раҳбарлари Мирзачўлдаги қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ишларини намунали равишда авж олдириб юборадилар, КПСС Марказий Комитети ҳамда СССР Министрлар Советининг Совет Иттифоқида суғориладиган пахтачиликнинг янги йирик районини вужудга келтириш ҳақидаги жанговар топшириғини шараф билан бажарадилар.

Ўртоқ Н. А. Муҳиддинов доклади юзасидан музокаралар бошланди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленумининг қатнашчилари ўз нутқларида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг пахта етиштиришни кўпайтириш учун Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисидаги қарорини Ўзбекистон меҳнаткашлари баланд сиёсий руҳ билан, ишлаб чиқаришда янги муваффақиятлар билан кутиб олганликлари ҳақида гапирдилар.

Партия ташкилотлари, колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторлари, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассислари, саноат корхоналари ва транспорт коллективлари Партия ва Ҳукумат қарорини жанговар программа деб қабул қилдилар ва уни шараф билан амалга оширишга қатъий аҳд қилдилар.

Сўзга чиққанлар Мирзачўлни йирик пахтачилик районига, гуллаб-яшнаган водига айлантириш тадбирларининг тарихий аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб кўрсатдилар ва муҳим амалий вазифалар тўғрисида гапирдилар. Партия ва Ҳукуматнинг жанговар топшириғини муваффақиятли амалга ошириш учун барча кучни, меҳнат ва моддий-техникавий ресурсларни сафарбар этиш зарурлиги кўрсатилди.

Музокараларда Мирзачўлдаги юз минглarча гектар ерни ўзлаштириш ишларини тезлаштириш билан боғлиқ бўлган муҳим вазифалар ўртага қўйилди. Шу билан бирга бир қанча областлардаги сув хўжалик қурилишининг аҳволи анализ қилинди, бу соҳадаги жиддий камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг секретари ўртоқ Нуриддинов планлаштиришда, проектлашда, ирригация-мелиорация ишларини ташкил қилишда ва янги ерларни экинзорларга айлантиришда, ирригация системаларидан ва техникадан фойдаланишда илгари йўл қўйилган хатоларни ҳисобга олиш зарурлиги тўғрисида гапирди. Бу соҳада кўпгина чалкашликларга ва кустарчиликка йўл қўйилди. Сув хўжалиги, қишлоқ хўжалиги ва совхозлар министрликларининг раҳбарлари ўз фаолиятларини бир-бирларига мослаб иш кўриш ўрнига кўпинча майда-чуйда жанжаллар билан шуғулланадилар. Бу министрликлар янги ўзлаштирилаётган массивларда ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга етарли эътибор бермаётирлар. Зовур ва коллектор тармоқлари қурилишида топшириқларнинг ўз вақтида бажарилмаётганлигининт сабаби кўп жиҳатдан шунга боғлиқдир.

Илгари ҳайдалган ва суғорилган ерларнинг экинзорликдан чиқиб қолаётганлиги чидаб бўлмайдиган бир ҳолдир. Бу ерларнинг экинзорликдан чиқиб қолишини фавқулодда ҳодиса деб қараш керак.

Ўртоқ Нуриддинов кўчириш ишларини ташкил қилиш ҳақида гапириб, бу соҳада муайян бир система ва планнинг йўқлигини айтди. Кўчириш ишларига маҳаллий партия органлари ҳам, министрликлар ҳам, республика Министрлар Совети ҳам жиддий эътибор бермаётир. Кўчириш тадбирларини бажариш амалда кўчириш ишлари билан шуғулланувчи бошқарма ихтиёригагина топшириб қўйилган. Кўчиб келувчиларнинг муқим туриб қолмаслиги нормал бўлмаган бир ҳолдир. Бу ҳол хўжалик топшириқларининг бажарилишига, давлат ва колхоз манфаатларига халал етказмоқда.

Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министри ўртоқ Бильбас Марказий Фарғона ерларини ўзлаштириш қониқарсиз аҳволда эканлигини анализ қилиб, бунинг асосий сабабларидан бири, участкаларнинг тарқоқ эканлиги, бу участкаларда иш колхозларнинг сайёр бригадалари томонидангина бажарилаётганлигидир, деб ҳисоблайди. Ишнинг бундай ташкил қилиниши кенг кўламда иш олиб бориш имконниятини бермайди.

Ўртоқ Бильбас сув хўжалик қурилиши учун кўплаб кадрлар етиштириш ишини жиддий яхшилаш зарурлиги ҳақида гапирди.

Самарқанд область партия комитетининг секретари ўртоқ Ёқубов Зарафшон водисининг сув билан таъминланишини яхшилашга ва Самарқанд областида сув ресурсларини оширишга эътибор бермаётганликлари учун республика Госпланини, сув хўжалиги ва қишлоқ хўжалиги министрликларини танқид қилди. Суғориш системаларида сувдан фойдаланишни тартибга солишга қаратилган бир қанча тадбирлар ҳақида кўп йиллардан бери гапириб келинади. Аммо иш одатда план тузишдан нарига ўтмайди. Маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари ҳам сув хўжалик қурилишининг муҳим масалаларини ҳал қилишда ва сув ресурсларини ошириш учун имконятларни қидириб топишда ташаббус кўрсатмаётирлар.

Ўртоқ Ёқубов ҳисоблайдики, Сув хўжалик министрлиги, Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва Республика Госплани Зарафшон водисида сув танқислигини йўқотиш масалаларини чуқур ўрганишлари зарур.

Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Ғуломов Мирзачўлни ўзлаштириш учун курашда пойтахт партия ташкилотининг ролини таъкидлаб кўрсатди. Шаҳар партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми Мирзачўл районида совхоз, МТС, пахта тозалаш заводлари ва ёғ заводлари, энергетика иншоотлари қуриш ишида оталик ёрдами кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Шаҳар партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Мирзачўлдаги ерларни суғориш ва ўзлаштириш тўғрисидаги қарорини меҳнаткашларга кенг тушунтирмоқда. Корхоналарда, олий ўқув юртларида, илмий муассасаларида, қилинадиган ишлар юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Партия ва комсомол комитетларига йигит ва қизлардан ўнлаб аризалар тушмоқда. Йигит ва қизлар ўз аризаларида уларни Мирзачўлдаги қўриқ ерларга юборишни сўрайдилар.

Ўртоқ Ғуломов «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Ташкентская правда», «Тошкент ҳақиқати» газеталари, радиоинформация комитети Мирзачўлни ўзлаштириш вазифаларини етарли пропаганда қилмаётганлигини кўрсатиб ўтди.

Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Зиёдуллаев шу йилнинг қолган даври ичида Мирзачўлдаги ерларни суғориш ва ўзлаштириш юзасидан юз миллион сўмга яқин капитал маблағ сарфлаш зарурлигини айтди. Бу маблағ даставвал қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базаларини вужудга келтиришга, уй-жой бинолари, маданий-маиший бинолар, йўл қуришга сарфланиши керак. Мирзачўлда янги қурилиш ташкилотлари тузилмоқда. Республиканинг кўпгина министрликлари зиммасига катта вазифалар юклатилган. Аммо айрим министрликлар ҳали ҳам катта ишдан четда турибдилар. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги (Иброҳимов ва Полетаев ўртоқлар) ҳали ҳам ишга киришгани йўқ.

Ўртоқ Зиёдуллаев қурилишларга сифатли техника ҳужжатларини етказиб бериш, барча объектларни ихтисосли кадрлар билан таъминлаш масаласига эътиборни жалб этди. Бу соҳада Мирзачўл қурувчилари комсомол ташкилотларининг катта ёрдамига ишонадилар.

— Совет Иттифоқининг ҳамма томонларидан, — дейди ўртоқ Зиёдуллаев, — Мирзачўлни ўзлаштиришга иштирок этишни истовчи ватанпарварларнинг хатлари келиб турибди. Бу, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг янги йирик пахтачилик районини вужудга келтириш тўғрисидаги қарорини бутун мамлакатимиз меҳнаткашлари қандай катта ватанпарварлик туйғуси билан кутиб олганликларини кўрсатади.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Муртазаев минглarча комсомол ва ёшлар Мирзачўлга бориб ишлаш истагини билдираётганликлари ҳақида гапирди. Республика комсомоли Мирзачўлга ўзи тарбиялаган энг яхши ёшларни юборади. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми республика комсомол ташкилоти Мирзачўлни оталикка олиши тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳозир комсомол комитетлари камида 7 минг комсомол ва ёшларни комсомол путёвкаси билан ишлаш учун Мирзачўлга юборишга тайёргарлик кўрмоқда.

Қайроққум ГЭС қурилишининг бош инженери ўртоқ Жимский қурувчиларнинг эҳтиёжлари ҳақида гапирди. Қурилиш проект-смета ҳужжатлари билан қониқарсиз таъминланган, ихтисосли ишчилар етишмайди, савдони ташкил қилиш соҳасида ҳам камчиликлар бор.

СССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари ўртоқ Аскоченский ўз нутқида шу нарсани таъкидлаб кўрсатдики, совет ирригация қурилиши практикасида ҳам, чет эл ирригация қурилиши практикасида ҳам шу вақтгача Мирзачўл қурилишидек катта кўламдаги қурилиш бўлмаган. Ҳувиллаб ётган чўлдан иборат катта районни беш йил мобайнида гуллаб-яшнаган ўлкага айлантириш ҳали тарихда рўй бермаган ҳодисадир. Бу вазифани амалга ошириш учун мамлакатимизнинг барча имкониятлари бор. Ажойиб ирригатор кадрлар етишиб чиқди.

Ўртоқ Аскоченский, Мирзачўл ерларини муваффақият билан ўзлаштиришга боғлиқ бўлган масалалар устида гапириб, барча тайёргарлик ишларини ўз вақтида ўтказишга, маҳаллий бинокорлик материалларидан кенг фойдаланиш, янги техникага эътибор билан муносабатда бўлишга эътиборни қаратади.

СССР Енгил саноат министрлиги «Текстильсирьё» бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Родечев Мирзачўлни ўзлаштириш проблемасининг ҳал этилиши мамлакатнинг бутун халқ хўжалиги учун ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб кўрсатди. Шуни айтиш кифояки, Мирзачўлда етиштирилган пахтадан олинадиган тола Тошкент тўқимачилик комбинати сингари 10 та катта тўқимачилик комбинатини хом ашё билан таъминлашга етади.

Ўртоқ Родечев Мирзачўлда қуриладиган пахта тозалаш заводларини энг яхши техника билан жиҳозлаш тўғрисида гапирди. Бу ердаги корхоналар янги типда бўлиб, иш процесслари механизациялаштирилади ва шпинделли пахта териш машиналаридагина эмас, балки кўрак териш машиналарида терилган пахтани ҳам қабул қилиб олади ва қайтадан ишлайди. Совхозларда қуритиш-тозалаш хўжаликларининг бўлиши пахтани даладан тўппа-тўғри тайёрлаш пунктига олиб келиб топшириш имконятини беради. Бу эса иқтисодий жиҳатдан катта фойда келтиради.

— Пахта тозалаш саноатининг мутахассислари ва ходимлари, — дейди ўртоқ Родечев, — ҳозирданоқ Мирзачўлни ўзлаштириш билан боғлиқ бўлган ишларни бажарабошладилар. Бу соҳада уларга СССР Енгил саноат министрлиги зарур ёрдам кўрсатмоқда.

Тошкент темир йўлининг бошлиғи ўртоқ Қодиров Мирзачўлга юкларни тўхтовсиз жўнатишга ёрдам берувчи тадбирлар ҳақида гапириб берди. Мирзачўл районига яқин участкаларнинг поезд ўтказиш қобилияти ўсмоқда. Темир йўлда Тошкент магистрали бўйлаб Мирзачўлни ўзлаштириш учун юборилаётган барча юкларнинг ҳаракатини тезлаштирувчи оператив группалар тузилди.

Ўртоқ Қодиров Мирзачўлга келаётган юклар миқдори кўпайиб бораётганлигини ҳисобга олиб, бу участкаларда подъезд йўллари, складлар, майдончалар қуриш ва вагонлардаги юкни ўз вақтида тушириб олишни таъминлайдиган тадбирларни амалга оширишни таклиф қилди.

Ўзбекистон ССР Совхозлар министри ўртоқ Бухоров айтдики, Мирзачўл районида ташкил қилинган илғор совхозлар тажрибаси бу ерда пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун жуда катта имкониятлар борлигини кўрсатади. Бу йил Мирзачўл ерларида учта янги совхоз ташкил қилинди. Ишчилар ва мутахассислар катта қийинчиликларга қарамай, белгиланган планни тўлдириш имкониятини берадиган ҳосил етиштирдилар.

Ўртоқ Бухоров янги ташкил қилинаётган совхозлар учун ерларни хўжалик жиҳатдан ўзлаштириш вазифалари тўғрисида гапириб, Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлигининг уй-жой ва ишлаб чиқариш бинолари қурилиши соҳасида сусткашлик кўрсатаётганлигини кўрсатиб ўтди. Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги бу йил бир неча ўн километрдан иборат совхозлараро йўлни қуриб битириши керак бўлгани ҳолда, шу вақтгача ишга киришгани йўқ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари ўртоқ Завьялов Партия ва Ҳукуматнинг Мирзачўлни ўзлаштириш тўғрисидаги директивасини бажариш учун курашда маданий-оқартув муассасалари, маданият фронтининг барча ходимлари олдида турган вазифалар тўғрисида гапирди.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

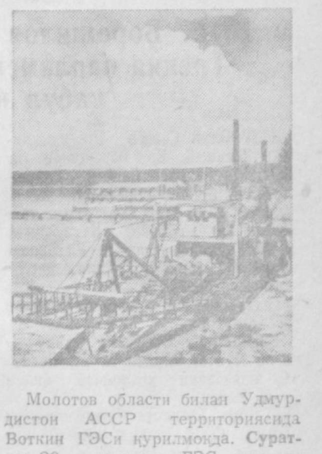

Молотов области билан Удмурдистон АССР территориясида Воткин ГЭСи қурилмоқда. **Суратда:** 20 -земснаряд ГЭС қурилишида.

Б. Визуль фотоси.

Революция ветиранларига орденлар топширилди

ЛЕНИНГРАД, 8 сентябрь. (ТАСС). Уч революция шаҳри бўлган Ленинградда биринчи рус революциясининг қатнашчиларидан неча ўнлаб киши яшайди. 1905-1907 йиллар революциясининг 50 йиллиги муносабати билан, революцион ҳаракатда актив қатнашганликлари учун революциянинг актив иштирокчилари, шу жумладан бир группа ленинградликлар СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ орденлар билан мукофотланди. Ленинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Н. И. Смирнов кеча СССР Олий Совети Президиумининг топшириғига биноан, уларга ҳукуматнинг юксак мукофотларини топширди.

В. И. Ленин билан кўп марта учрашган ва унинг топшириқларини бажарган Максим Георгиевич Булочников Меҳнат Қизил Байроқ ордени олди. Уч революциянинг қатнашчиси, Киров заводида металл қирқувчи станоклар наладчиги ва бу корхонада 60 йил ишлаган Михаил Павлович Решетов, 1905 йил 9 январь қонли воқиаларининг иштирокчиси, ҳозирги вақтда «Трубосталь» заводининг обер-мастери Пётр Кириллович Слемнев, 1907 йилдан буён партия аъзоси, собиқ қизилгвардиячи, ҳозирги вақтда С. М. Киров номли ўрмончилик техника академиясининг доценти Эрнст Петрович Креслин ва бошқалар ҳам Меҳнат Қизил Байроқ ордени олдилар.

Давлат пенсиялари тўғрисида савол ва жавоблар

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутуниттифоқ жамияти 6 сентябрда политехника музейининг катта аудиториясида давлат пенсиялари тўғрисида савол ва жавоблар кечаси ташкил этди. Кеча РСФСР социал таъминот министри Н. А. Муравьеванинг нутқи билан очилди. У ўз нутқида давлат пенсиялари тўғрисидаги янги қонуннинг асосий хусусиятларини батафсил гапириб берди.

Суҳбат бошланмасдан анча илгари Президиумга кичик ёзма ва катта хат шаклида саволлар топширила бошланди. Залга бир мингдан кўпроқ киши, асосан пенсия олувчилар тўпланган эди.

— Янги пенсия тайинлаш тўғрисида аризалар қабул қилинадими?—деб сўради улар.

— Ҳозир илгари тайинланган пенсияларни қайта кўриб чиқиш тугалланмоқда. Биргина РСФСРда 10 миллиондан кўпроқ пенсия иши қайта кўриб чиқилиши керак. Социал таъминот органлари яқин вақт ичида янги пенсиялар тайинлаш тўғрисида аризалар қабул қила бошлайди.

— Корхона ёки муассасаларнинг маъмуриятлари ўртача иш ҳақи ҳамда меҳнат стажи тўғрисида справкалар беришдан бош торта оладиларми?

— Йўқ, бундай бўлиш мумкин эмас. Улар бундай справкаларни пенсионер айтиши биланоқ, кечиктирмай дарҳол беришлари зарур.

Малакали юристлар группаси ва социал таъминот органлари ҳамда ВЦСПСнинг масъул ходимлари ҳамма саволларга қониқарли жавоблар қайтардилар.

(ТАСС).

Ёш шахтёрларнинг слёти

ШАХТИ. (ТАСС). Бу ерда Каменск области ёш шахтёрларининг слёти бўлди. Слётда кончилар, кўмир корхоналари ҳамда шаҳарлар ва кончилар посёлкаларида маданий-маиший бинолар қурувчилардан 600 га яқин киши қатнашди. ВЛКСМ Каменск область комитетининг секретари ўртоқ Кручина доклад қилди.

Областдаги шахталарда 240 комсомол-ёшлар бригадаси, йигирма смена, ўн тўрт участка ишлайди. Ёшларнинг ўнлаб бригадаси янги шахталар, кончилар учун уй-жойлар қурмоқдалар. Ёш шахтёрлар слётга тайёргарлик кўриб, топшириққа қўшимча равишда 200 минг тоннага яқин кўмир чиқардилар.

Слёт қатнашчилари областнинг ёш кончиларига ва шахта қурувчиларига қарата мурожаат қабул қилиб, уларни беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани кучайтиришга чақирдилар.

К. Е. Ворошилов ва А. И. Микоян Греция парламент делегациясини қабул қилдилар

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов ва СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян СССР Олий Советининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Л. Ефтаксиас жаноблари бошлиқ Греция парламент делегациясини 7 сентябрда Кремлда қабул қилдилар ва у билан суҳбатлашдилар.

Грециянинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси А. Д. Контумас жаноблари меҳмонлар билан бирга келди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. С. Патоличев, СССР Ташқи ишлар министрлиги Бешинчи Европа бўлимининг мудири И. К. Замчевский, СССР Олий Советининг депутати К. А. Губин ҳозир бўлдилар.

Суҳбат охирида К. Е. Ворошилов делегация аъзоларидан СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан ва шахсан ўз номидан грек халқига самимий салом топширишни илтимос қилди ҳамда грек халқига катта муваффақиятлар ва равнақ тилади. К. Е. Ворошилов Греция Короли Павел 1 га салом ва яхши тилаклар топширишни ҳам сўради. (ТАСС).

СССР Олий Совети делегациясининг Сурияда бўлиши

ДАМАШҚ, 7 сентябрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Бюджет комиссиясининг раиси И. С. Семин бошчилигидаги СССР Олий Советининг делегацияси кеча Дамашқдаги тўқув-йигирув фабрикасига борди ва фабриканинг иши билан танишди.

Фабриканинг ишчилари ва хизматчилари совет меҳмонларини самимий кутиб олдилар.

Сурия Ташқи ишлар министри Салох Битар Совет делегацияси шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида парламент раиси Нозим Қуддусий, бош министр Сабрий Асалий, министрлар, парламент депутатлари, Суриядаги дипломатик ваколатхоналарининг бошлиқлари, Дамашқ сиёсий, жамоат ва маданий ташкилотларининг вакиллари, маҳаллий ва чет эл журналистлари ҳозир бўлдилар.

Цейлон аҳолиси СССР билан Цейлон ўртасида олиб борилган музокараларнинг якунларини табрикламоқда

ДЕҲЛИ, 7 сентябрь. (ТАСС). Коломбодан билдирилишича, Цейлон жамоатчилиги Цейлон ҳукумат делегацияси томонидан Москвада олиб борилган музокараларнинг якунлари тўғрисидаги хабарни зўр мамнуният билан кутиб олди.

Музокаралар тўғрисидаги ахборот эълон қилинган кунда Совет Иттифоқи билан Цейлон ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисидаги хабарлар Цейлон газеталарида кўзга кўринарли ўринларда босиб чиқарилди.

«Цейлон дейли ньюс» газетаси бу хабарни биринчи саҳифада кўзга кўринарли ўринда: «Россия билан дипломатия муносабатлари. Савдо битимлари тузиш тавсия этилади» деган катта сарлавҳалар билан эълон қилди.

Газета Цейлон делегациясининг Москвага келишини ва совет делегацияси билан олиб борилган музокараларни тасвирловчи фотосуратларни биринчи саҳифада босиб чиқарди.

«Цейлон дейли ньюс» газетаси билдиради: Москва музокараларининг якунлари Цейлон министрлар кабинетининг мажлисида муҳокама қилинди. Бош министр Бандаранаике Москвада тузилган битимни кабинет аъзоларига батафсил тушунтириб берди. Музокаралар муваффақиятли тамомланганлиги муносабати билан ҳукумат номидан Цейлон ҳукумат делегациясига табрик юборишга қарор қилинди.

Ҳиндистон халқ палатасида

ДЕҲЛИ, 7 сентябрь. (ТАСС). Штатлар қайтадан тузилиши муносабати билан Ҳиндистон халқ палатаси кеча конституцияга ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги қонун проектини қабул қилди. Бу қонун проекти штатларни қайта тузишга доир қонун проектларининг сўнгисидир.

Қонун проекти, жумладан, Ҳиндистон халқ палатаси ва штатлардаги олий судларнинг составини белгилайди. Ҳиндистон штатлари кенгашидаги ўринларни тақсимлайди, марказий маъмурият идора қиладиган территориянинг структурасини белгилайди.

Уч кун давом этган музокара вақтида ички ишлар министри Пант марказий маъмурият идора қиладиган территорияларда маҳаллий бошқарма органлари, чунончи: Деҳлида корпорация, Химачел Прадешда, Манигурда ва Трипурада консультатив кенгашлар ташкил этилади, деб эълон қилди.

Қонун проекти бир овоздан қабул қилинди. Бу проект тез орада штатлар кенгашида муҳокама қилина бошлайди.

Британия тред-юнионларининг конгресси тамом бўлди

БРАЙТОН, 7 сентябрь. **(ТАСС махсус муҳбири).** Бугун Брайтонда Британия тред-юнионларининг ҳар йили бўладиган конгрессининг охирги мажлисида резолюция қабул қилинди. Бу резолюция ҳукуматни қуролсизланиш тўғрисида битимга эришиш мақсадида ҳукуматлар бошлиқларининг учрашувларини ташкил этиш учун ҳаракат қилишга даъват этади. Резолюция биринчи қадам сифатида ҳукуматларнинг бошлиқлари атом ва водород қуролларини ҳар қандай синашларни дарҳол тўхтатиш ҳамда бу қуролларнинг бундан буён ишлаб чиқарилишини тақиқлаш тўғрисидаги таклифни қувватласинлар, деб тавсия қилади. Конгресс ҳарбий харажатларнинг оғирлигини камайтириш йўли билан Англия экономикасидаги кескин аҳволнинг юмшатилишини талаб қилувчи резолюция ҳам қабул қилди.

Конгрессда барча таъқиб чораларини бекор қилиш ва барча инглиз қўшинларини оролдан олиб чиқиб кетиш йўли билан Кипр проблемасини тинч ҳал этишга чақирувчи резолюция қабул қилинди. Сланец конлари ва нефть конлари ишчилари миллий касаба союзининг вакили Ж. Макартур шу резолюцияни тақдим этиш билан бирга, Англия ҳукуматини Кипр тўғрисидаги масаланинг тинч йўл билан ҳал этилишига эришмаётганлиги учун танқид қилди. Бош кенгаш бу резолюцияга қарши чиқди. Бош кенгаш номидан гапирган Тьюсон Кипрдан инглиз қўшинларини олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги талабга айниқса қарши эканлигини имо қилиб ўтди. Британия тред-юнионлари конгресси раҳбарлигининг тазйиқи остида резолюция рад этилди.

Паровозсозлар касаба союзи томонидан бир қанча ҳаётий халқаро ва ички масалаларда ишчилар синфининг манфаатларини ҳимоя қила олмаганлиги учун лейбористлар партияси раҳбарлигини танқид қилувчи резолюция тақдим этилди. Бош кенгаш найранглар қилиш йўли билан мазкур резолюция юзасидан музокараларни кечиктиришга муваффақ бўлди ва конгресс шу масалани овозга қўймай ўз ишини давом эттирди.

Кўп касаба союзлари 40 соатлик иш ҳафтаси жорий қилишга чақирувчи резолюцияни қўллаб-қувватладилар. 40 соатлик иш ҳафтаси, гарчи Британия тред-юнионлари конгресси томонидан эълон қилинган уставнинг мақсадларидан бири бўлса ҳам, бош кенгаш бунинг учун «ҳали вақт келиб етгани йўқ» деган баҳона билан мазкур резолюцияга ҳам қарши чиқди. Бироқ бош кенгашнинг нуқтаи назарини делегатлар қувватламади ва резолюция 3.683 овозга қарши 4.209 овоз билан қабул қилинди.

Конгресс тамом бўлганидан кейин бўлиб ўтган бош кенгаш мажлисида қора ишчилар ва коммунал ходимлар касаба союзининг бош секретари Томас Уильямсон Британия тред-юнионлари конгресси бош кенгашининг раиси қилиб сайланди.

Чехословакия ҳукуматининг иш ҳафтасини қисқартиш тўғрисидаги қарори

ПРАГА, 7 сентябрь. (ТАСС). Чехословакия газеталари бугун ҳукумат мажлиси тўғрисидаги хабарни эълон қилдилар. Бу мажлисда иш ҳафтасини 48 соатдан 46 соатгача қисқартиш тўғрисидаги қарор қабул қилинган. Қарор 1 октябрдан кучга киради. Янги иш ҳафтаси мавжуд иш ҳақи камайтирилмаган ҳолда жорий қилинади. 16 ёшга кирмаган ўсмирлар учун 36 соатлик иш ҳафтаси белгиланади.

Бразилия журналистининг Ўзбекистонда бўлиши

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитетининг таклифига мувофиқ СССРда меҳмон бўлиб турган Бразилия журналисти, Совет Иттифоқи тўғрисида жўда кўп мақолалар ёзган Жозе Гильермо Мендес Тошкентга келди.

Бразилиялик меҳмон Ўзбекистонга келишининг биринчи кунида республика пойтахти билан танишди. У Тошкент тўқимачилик комбинатига, Навоий номидаги давлат халқ кутубхонасига, А. М. Горький номидаги болалар маданият ва истироҳат паркига борди. Жозе Гильермо Мендес ўз таассуротларини ЎзТАГ муҳбирига сўзлаб берди:

—Менинг бугун кўрганларимдан, деди у, — Ўзбекистон Республикасининг ривожланганлиги тўғрисида дадил ҳукм қилиш мумкин. Тошкентни кўздан кечириш менда ёрқин таассурот қолдирди. Мени ҳозирги замоннинг катта тўқимачилик корхонаси билан таништирдилар. Бу корхонада 17 минг киши ишлар экан. Мен Навоий номидаги халқ кутубхонасига бориб, ўзбек халқининг ўз миллий адабиёти билангина эмас, балки бутун Совет Иттифоқи ва чет эл ёзувчиларининг асарлари билан ҳам таниш эканлигига қаноат ҳосил қилдим.

Мени Мирзачўл қизиқтиради. Мирзачўлни ўзлаштириш мисолида совет кишиларининг прогресс йўлидаги ва киши фаровонлигини ошириш йўлидаги ҳаракати ва интилиши яққол кўриниб туради. Бу ўлка мени шунинг учун ҳам қизиқтирадики, у ўз характери жиҳатидан Бразилиянинг Шарқ-Шимолий қисмига ўхшашдир. Мен, бразилиялик китобхонларга Мирзачўл тўғрисида биринчи бўлиб ҳикоя қилиб бераман, деб ўйлайман.

Бразилиялик журналист Ўзбекистонда бир неча кун бўлиб, Самарқандга ва Мирзачўлга боради. (ЎзТАГ).

Тошкентда

Мирзачўлни биринчи текширувчилар

Навоий номидаги Ўзбекистон давлат халқ кутубхонасида Мирзачўлни ўзлаштиришга бағишланган катта виставка очилди.

Виставка бўлимларида жуда кўп материаллар — Мирзачўлни суғоришнинг қадимги даврдан то бизнинг давримизгача тарихини тасвирловчи монографиялар, брошюралар, мақолалар ва фото ҳужжатлар тўпланган. Стендларда бу перспективали районни биринчи бўлиб текширган рус олимлари Семёнов—Тянь-Шанский, Мушкетов, Федченко, Северцов ва бошқаларнинг илмий асарлари қўйилган. Бу ерга келувчилар машҳур тупроқшунос профессор Димонинг асарлари билан танишадилар. Профессор Димо кўп йиллар давомида текшириш олиб бориш йўли билан Мирзачўлнинг ерлари пахта ва бошқа қимматли қишлоқ хўжалик экинлари етиштириш учун мувофиқ эканлигини исботлади.

XIX асрнинг охирларида Мирзачўлга биринчи бўлиб кўчиб келганларга виставкада алоҳида бўлим бағишланган.

Махсус стенд Мирзачўлнинг совет ҳокимияти йиллари ичида ўзлаштирилишини тасвирлайди. Ҳужжатлар Мирзачўлдаги колхозларда ва совхозларда пахтачилик, пиллачилик, узумчиликнинг ривожланишини, шунингдек қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш даражасининг ўсишини кўрсатади. (ЎзТАГ).

М. Горький номли театр коллективи янги мавсумни бошлади. Театр репертуарида «Қандала», «Олтинчи қават», «Бир аёл», «Хайрли соатда» каби спектакллар бор.

Суратда: Артистлардан **Н. С. Хлибко** ва **В. А. Ермакова** «Қандала» спектаклига тайёрланмоқдалар.

И. Гильдин фотоси.

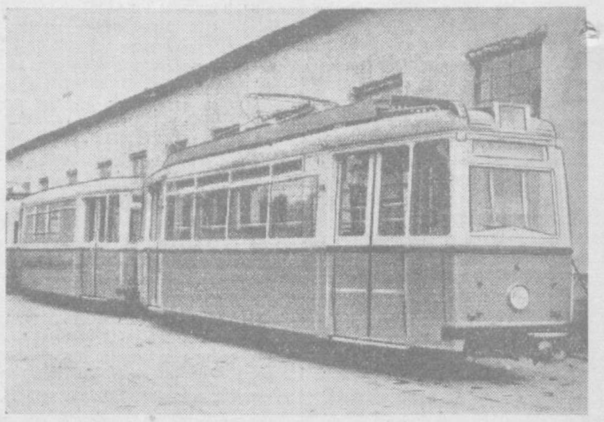

Яқинда Германия Демократик Республикасидан Тошкентга янги трамвай вагонлари келтирилди. **Суратда:** трамвай вагонлари.

В. Володин фотоси.

«Бозор ойнаси»

Октябрь районидаги совет колхоз бозорида партия ташкилоти ва дирекциясининг ташаббуси билан «Бозор ойнаси» деган сатирик газета чиқарилди. Газетада шаҳар меҳнаткашларини сабзавот, картошка, полиз экинлари маҳсулотлари билан таъминлашга эътиборсиз қараб, бозордаги колхоз дўконларига сифатсиз ва оз маҳсулот юбораётган айрим колхозларнинг правлениелари, шунингдек ҳеч ерда ишламай, магазинлардан турли молларни олиб, бозорда оширилган баҳода сотишни касб қилиб олган чайқовчилар қаттиқ танқид қилинган.

Газета жуда таъсирли карикатуралар билан безатилган. Ана шундай карикатураларнинг бирида Тошкент қишлоқ районидаги Каганович номли колхоз (правление раиси Отажонов, дўкон мудири Ҳакимов ўртоқлар)нинг дўконида майда ва сифатсиз карамларнинг ҳафталаб сотилмай ётганидан кўкариб ва қорайиб кетгани, улар колхоз раиси ва дўкон мудирига қараб: «Бизни қачон янги кийимлар билан кийинтирасиз?» деб мурожаат қилаётгани акс эттирилган. Иккинчи карикатурада эса бир қўлида папирос, бир қўлида милтиқ дориси, бир қўлида чой, бир қўлида туфли, бир қўлида чулки, бир қўлида рўмолча, кўйлак ушлаб, бозорни айланиб юрган «олти қўллик чайқовчи»нинг башараси очиб берилган ва ҳоказолар.

Бозор комитети, партия ташкилоти ва дирекцияси сатирик газета чиқариб жуда яхши иш қилган. Бу практикани шаҳардаги бошқа колхоз бозорларида ҳам қўлланилса ва у изчиллик билан давом эттирилса жуда яхши бўлар эди.

Қ. ТЎЛАБОЕВ.
М. ХУДАЙҚУЛОВ.

Чеварлар мамнун бўлмоқдалар

Сталин номли артелнинг касаба союз ташкилоти чевар аёлларнинг ёз мавсумида маданий дам олишларини таъминлаш юзасидан бир қанча тадбирларни амалга оширди. Бу йил марказий курорт, санаторий ва дам олиш уйларига бориш учун 150 га яқин ишчига путёвка берилди. Чеварларнинг болалари ҳам пионерлар лагери путёвкаси билан таъминландилар.

Марказий курорт ва санаторийлардан Кисловодск, Ессентукида, дам олиш уйларидан Троицк, Қибрай ҳамда Сўқоқда дам олиб, ҳордиқ чиқариб қайтган ишчилардан Р. Шпигель, И. Исҳоқов, С. Раҳматуллаева ва М. Деҳқонбоева ўртоқлар ҳозир фидокорона меҳнат қилиб, кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Артель касаба союз ташкилоти ишчиларга моддий жиҳатдан ҳам яқиндан ёрдам бермоқда. Ярим йил мобайнида ишчиларнинг уй-жойларини ремонт қилиб бериш ва касал бўлганларга ёрдам бериш учун 22 минг сўм пул сарфланган.

Шунингдек, артелда маданий-маиший хизмат ҳам яхши йўлга қўйилган. Етти ой ичида планда кўрсатилган 8 лекция ўрнига 16 марта ҳар хил темаларда лекциялар ўқилди, бадиий ва ҳужжатли кинофильмлар кўрсатилди.

Маданий хизмат яхшиланмоқда

«Янги ҳаёт» артели правлениеси шаҳар сартарошхоналарини ёз мавсумида сифатли ремонт қилиш ишига жиддий эътибор бермоқда. Ҳозир 50 га яқин сартарошхоналарнинг деярлик ҳаммаси сифатли ремонтдан чиқарилди. Капитал ва жорий ремонт учун ажратилган 250 минг сўмлик қурилиш материалларидан унумли фойдаланилди. Сартарошхоналар янги қайчи, устара ва оқ сочиқлар билан етарли миқдорда таъминланди.

Шунингдек, сартарошхоналар энг яхши уста сартарошлар билан ҳам таъминланмоқда. Булардан Г. Орленко, А. Коспорьянц ва Мартеновалар клиентларга намунали маданий хизмат кўрсатиб, ойлик топшириқларини ортиғи билан бажариб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Социализм йўлидан

Болгар халқи мамлакат фашизм ва империализм асоратидан озод этилган куннинг 12 йиллигини шод-хуррамлик билан нишонламоқда.

Болгариянинг меҳнатсевар халқи Ватан фронтига бирлашиб, Болгария коммунистик партияси раҳбарлиги остида, Совет Армиясининг тарихий ғалабаларига таяниб, 1944 йил 9 сентябрда фашистлар диктатурасини ағдариб ташлади ва ўзининг халқ-демократик ҳокимиятини барпо этди.

Болгар халқи ўз тарихида биринчи марта ўз тақдирининг ҳақиқий эгаси бўлиб қолди ва янги ҳаёт қура бошлади. Болгария қисқа тарихий давр ичида ўзининг социализм йўлидан ривожланиб боришида ғоят катта ғалабага эришди. Халқ фидокорона меҳнат қилганлиги, Совет Иттифоқи қардошлик ёрдами кўрсатганлиги ҳамда халқ демократияси мамлакатлари билан ҳамкорлик қилинганлиги натижасида мамлакатнинг иқтисодий қудрати ўсди, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданияти юксалди. Социалистик қурилиш жараёнида ишчилар синфи билан меҳнаткаш деҳқонларнинг жанговар иттифоқи мустаҳкамланди, халқнинг маънавий-сиёсий бирлиги мустаҳкамланди.

Ўзи учун бирдан-бир тўғри йўл— социалистик тараққиёт йўли эканлигига болгар халқи ўз турмуш тажрибасида тўла ишонч ҳосил қилди. Шунинг учун ҳам ўз озодлигининг шонли ўн икки йиллигини байрам қилаётган болгар халқи халқ-демократик тузум қўлга киритган ютуқларни сақлашга, болгар-совет дўстлигини ва халқаро пролетар ҳамкорлигини мустаҳкамлашга, тинчлик ва социализм улуғ ишининг тўла тантанаси учун охиригача курашишга қатъий қарор қилган.

Болгария халқ ҳокимияти йилларида мамлакат экономикасини ривожлантириш соҳасида катта ютуқларга эришди. Мамлакатни социалистик индустрлаш сиёсатини амалга ошира бориб, болгар халқи Совет Иттифоқининг ёрдами билан ҳамда халқ демократияси мамлакатлари билан қардошларча ҳамкорликда Болгарияни қолоқ деҳқончилик мамлакатидан саноат-деҳқончилик мамлакатига айлантирди. 1955 йилда республика, маҳаллий ва кооператив саноати ишлаб чиқарган маҳсулотнинг умумий ҳажми 1939 йилдаги даражадан беш ярим марта кўп бўлди. Шу йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди.

Болгария коммунистик партиясининг тарихий V съездида Георгий Димитров: бошқа халқлар юз йиллар мобайнида қилган ишни болгар халқи 10-15 йил ичида қилиши керак, деб кўрсатган эди. Бешинчи съезд бутун халқ хўжалигини техника жиҳатдан қайта қуроллантиришнинг, бинобарин, меҳнаткашлар моддий ва маданий фаровонлигини юксалтиришнинг базаси бўлган оғир саноатни биринчи навбатда ривожлантириш зарур эканлигини уқтириб ўтди.

Бу вазифани бажариш мақсадида партия ва ҳукумат ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқарадиган саноатга капитал маблағлар сарфлашни анча кўпайтирдилар. Айни вақтда истеъмол воситалари ишлаб чиқараётган саноат ҳам тўхтовсиз ўсмоқда. Масалан, 1954 йилда ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқарадиган саноатнинг ялпи маҳсулоти 1939 йилдаги даражадан 954,2 процент кўп бўлди, истеъмол воситалари ишлаб чиқарадиган саноатнинг маҳсулоти эса — 365,4 процент кўп бўлди.

Ишчиларнинг оммавий тус олган социалистик мусобақаси, ишлаб чиқариш қувватларидан энг кўп даражада фойдаланиш, ишчилар малакасининг ўсиб бориши ҳамда ишлаб чиқаришни ташкил қилишнинг яхшиланганлиги меҳнат унумдорлигининг тинмай ўсиб боришини таъминламоқда. Масалан, меҳнат унумдорлигини ошириш плани саноатда 4,7 процент ошириб бажарилди, қурилишда — 82 процент ва транспортда — 5,7 процент ошириб бажарилди.

Социалистик қурилиш жараёнида янги меҳнат аҳли, ўз юртининг оташин ватанпарварлари, социализм улуғ идеяларининг тантанаси учун толмас курашчилар ўсиб-улғаймоқда. Новаторлар, рационализаторлар, ихтирочилардан иборат ишлаб чиқариш илғорлари армияси ўсиб етишмоқда. 1955 йилда қилинган 31 минг рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларидан 10 минг 268 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Болгар халқи қишлоқ хўжалигини социалистик қайта қуриш соҳасида ҳам ғоят катта ютуқларни қўлга киритди. Кооператив, социалистик тузум қишлоқда ўзининг якка хўжаликка нисбатан ҳал қилувчи устунликларга эга эканлигини исбот қилди. Шунинг учун ҳам ўтган йил охирида ва бу йил бошида меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларига (ТКЗХ) 307 минг деҳқон аъзо бўлиб кирди. Кооперация қилинган ер майдони 910 минг гектардан ҳам ошиб кетди. 405 янги ТКЗХ тузилди. Ҳозир Болгарияда 3 минг 56 кооператив деҳқончилик хўжаликлари бор. Бу хўжаликлар деҳқон хонадонларининг 77 процентини ва ишланаётган барча ер майдонининг 75 процентини ташкил қилади.

Партия ва ҳукумат қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш ҳамда меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларини мустаҳкамлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Ҳозир мамлакат қишлоқ хўжалигида 21 минг 500 га яқин трактор (15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда), 4 мингдан ортиқ дон комбайни ва минглаб бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ва қуроллари ишлатилмоқда.

ТКЗХларни ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш мақсадида қишлоқда ишлаш учун шу йил 1 майга қадар 2 минг 700 тажрибали партия ва хўжалик ходимлари юборилди.

Шу йил июлда БКП Марказий Комитети ва Министрлар Совети меҳнат кооператив деҳқончилик хўжаликларини янада мустаҳкамлаш ва кенгайтириш тўғрисида, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кўпайтириш ва арзонлаштириш ҳамда ТКЗХ ва кооператорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу қарор мамлакат қишлоқ хўжалигини муваффақият билан ривожлантиришда, мавжуд камчиликларни тугатишда катта аҳамиятга эгадир.

Партия ва ҳукумат қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ишига яна кўп капитал маблағлар сарфлашни кўзда тутмоқдалар. Шу йилнинг ўзидаёқ мамлакатга планлан ташқари 2 минг 445 трактор келтирилади. Келгуси йили 32 янги МТСни ускуналаш мўлжалланади.

Саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришилган ютуқлар асосида болгар халқининг моддий фаровонлиги ўсиб бормоқда. Миллий даромаднинг тўхтовсиз кўпайиб бораётганлиги бунга яққол далил бўла олади. 1939-1955 йиллар мобайнида миллий даромад икки мартадан зиёдроқ ўсди. Айни вақтда миллий даромаднинг аҳоли эҳтиёжларига сарфланаётган қисми йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Ишчи ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи ҳамда деҳқонларнинг даромадлари тўхтовсиз кўпаймоқда.

Халқ ҳокимияти томонидан социал-маданий тадбирларга: меҳнаткашларнинг дам олишларини таъминлашга, бепул медицина ёрдами кўрсатишга, ўқувчиларга стипендиялар тўлашга ва ҳоказоларга сарфланаётган маблағлар ишчи ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи ҳамда деҳқонларнинг даромадлари ўсиб бораётганлигига катта таъсир кўрсатмоқда. Иккинчи беш йилликнинг дастлабки уч йили мобайнида социал-маданий тадбирларга 10,5 миллиард лев маблағ сарфланди.

Халқ ҳокимияти уй-жой масаласини ҳал қилишга жиддий эътибор бермоқда. 1953 йилдан 1955 йилгача бўлган давр мобайнидагина Болгарияда давлат 1 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой қурди.

Болгарияда электрлаштирилган аҳоли яшайдиган пунктлар тез кўпайиб бормоқда. 1939 йилда аҳолининг 39 проценти яшайдиган пунктлар электрлаштирилган бўлса (бу барча аҳоли яшайдиган пунктларнинг 13,4 процентини ташкил қилар эди), 1955 йилга келиб Болгариядаги шаҳар ва қишлоқларнинг ярми электрлаштирилди, бу шаҳар ва қишлоқларда аҳолининг бешдан тўрт қисми яшайди. Халқ демократияси тузуми маданий революцияни амалга ошириш учун, маданиятни кенг меҳнаткашлар оммасига сингдириш учун барча шарт-шароитларни яратиб берди.

Ўтган йили умумий таълим мактабларида, махсус ўқув юртларида ва олий ўқув юртларида 1 миллион 186 минг киши таълим олди. 1955 йилда мактаб ёшигача бўлган болаларнинг 46 проценти болалар боғчаларида тарбияланди; иккинчи беш йиллик планнинг бу соҳадаги топшириғи ошириб бажарилди. Олий ўқув юртларини, техникумларни ва махсус ўрта мактабларни тамомлаб чиқаётганлар сони йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Партия ва ҳукумат фан, адабиёт, санъатнинг янада гуллаб-яшнашини таъминламоқдалар.

Меҳнаткашлар тўғрисида, уларнинг моддий ва маданий фаровонлигини юксалтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — халқ-демократик Болгарияси партияси ва ҳукумати сиёсатининг олий принципидир.

Болгария Халқ Республикаси — Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган тинчлик ва социализм умумий лагерининг ажралмас таркибий қисмидир. Болгариянинг эркинлиги, миллий мустақиллиги ва территориал бутунлиги ҳеч вақт ҳозиргидек пухта ва мустаҳкам таъминланмаган эди.

Совет Иттифоқи билан яқин ва мустаҳкам дўст бўлиш, барча халқ демократияси мамлакатлари билан дўст ва ҳамкор бўлиш Болгария ташқи сиёсатининг асосини ташкил этади.

Болгария билан Югославия ўртасидаги муносабатларда янги ижобий бурилиш содир бўлганлиги бу иккала қўшни халқлар ўртасидаги қардошларча дўстликни ва ҳар тарафлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга хизмат қилади. Болгар халқи бу дўстликнинг иккала мамлакат бахтиёр келажаги манфаатлари йўлида ҳамда Болқонда тинчликни сақлаш манфаатлари йўлида янада гуллаб-яшнашини чин қалбдан истайди.

Болгария Халқ Республикасининг тинчликсеварликдан иборат ўз сиёсатига содиқ бўлган ҳукумати бошқа чет эл давлатлари билан ҳам ҳамкорликни ва алоқаларни ҳар тарафлама мустаҳкамламоқда. Ҳозир Болгария 31 мамлакат билан дипломатия алоқалари қилмоқда.

Болгариянинг жанубдаги қўшнилар — Греция ва Туркия билан бўлган муносабатлари ҳам яхшиланмоқда. Болгария халқи ва ҳукумати бу мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий алоқаларни кенгайтиришга, Болқон мамлакатларидаги барча халқларнинг осойишталиги йўлида бу мамлакатлар билан яхши қўшничилик муносабатларини йўлга қўйишга интилмоқдалар.

Яқинда Болгария Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилинди. Бу — ёш халқ-демократик давлатининг тинчликсеварликдан иборат сиёсатини тан олиш бўлди. Болгария БМТнинг аъзоси сифатида турли мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий алоқаларни ҳамда ҳамкорликни кенгайтиришни давом эттирмоқда, бу билан тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Спас РУСИНОВ,

БКП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА» — кеч соат 7-40 минутгача **Қизлар зиғир экишди,** кеч соат 8-20 минутдан **Леди Гамильтон.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кеч соат 6 гача **Қизлар зиғир экишди,** кеч 8 ва 10 да **Шайтон доира.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА», «УДАРНИК» — **Қизлар зиғир экишди.**

«ИСКРА» (Кафанов номли парк) — **Водида олишув.**

Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида
9 сентябрда
концерт
Концертда: Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Саодат Қобилова, Муҳамаджон Мирзаев** ва бошқалар қатнашади.
Концерт кеч соат 9 да бошланади. Касса кундуз соат 4 дан очилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р 08427. «Қизил Ўзбекистон» «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётнинг босмахонаси. Нашр № 1518.